

ЛЫШЪХЪЭМ ИЮФШІЭГЪУ ЗЭІУКІЭГЪУХЪР

Іоф зэрэзэдашІэщтыр агъэнэфагъ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТхьакІушынэ Аслъан компаниеу «Волма» зыфилорэм идиректорхэм я Совет итхьаматэу Юрий Гончаровым тыгуасэ ІофшІэгъу зэіукІэгъу дырилагъ. Іофтхьабзэм хэлэ-жъагъэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Муратрэ гъунэкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Неруд-стройкомы» игенеральнэ пащэу Александр Колесниковырэ.

ПсэолъэшІ отраслым шагъэ-федэрэ гипсокартоныр зыхашыкІырэ мыжор переработкэ зыщашышт ыкІи продукция хъазыр къыдзэыгъэкІышт заводэу Мыекъопэ районым ит поселкэу Каменномостскэм шагъэпсыштым епхыгъэ Іофыгъохэм ахэр атегушылагъэх.

— Инвесторэу республикэм къыхъэхэрэм Іоф адэгІшІэным, шІуагъэ къэзытышт проектхэр шыІэныгъэм шыпхырышыгъэнхэм АР-м и Правительствэ сидигъуи фэхъазыр, ащкІэ зи

пэрыохъу шыІэп, — къыІуагъ ТхьакІушынэ Аслъан инвесторым зыкъыфигъазэзэ. — Республикэм ахыщэу къыхалхъэрэр нахыбэ хъу къэс экономикэм хъхъоныгъэхэр ешІых, ІофшІэлпІэ чІыпІакІэхэр къыз-Іутэхых, бюджетым къыхъэрэ хъакъулахъхэм ахъхъо, тэркІэ ащ мэхъанэшхо иІ. Мы проектым Іоф датшІэ зыхъукІэ экологием епхыгъэ Іофыгъохэри зыщыдгъэгъупшэ хъуштэп. Ащ дакІоу проектым игъэцкІэн нахъ псынкІэу тыфежъэн фае.

Александр Колесниковым къызэриІуагъэмкІэ, ыпшъэкІэ зигугъу къэтшыгъэ сырер (ильэсым къыкІоцІ тонн мин 700 фэдиз) поселкэу Каменномостскэм бэшілагъэу къыщычІахы. Ау ар переработкэ ашынымкІэ амалхэр яІэп. Заводэу ашыштым ишІуагъэкІэ а гумэкІыгъор дэгъэзыжыгъэ хъушт.

Республикэм ипащэхэм яІэпыІэгъукІэ Мыекъопэ районым ипсэупІэхэм джырэ уахътэ гъэстынышхъэ шхъуантІэр, псыр аращІагъэх. Ащ къыхэкІыкІэ районыр инвесторхэмкІэ нахъ хъопсагъо хъугъэ.

Юрий Гончаровым къызэриІуагъэмкІэ, зипэщэ компанием ипредприятия 6-мэ Урысыем ишъолтыр зэфэшхъафхэм Іоф ащашІэ. Аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ технологиер, ІэкІыбым къыщыдагъэкІырэ оборудованиер, тыкъэзыуцухъэрэ дунаир амыушІоиным фэшІ переработкэ ашырэ сырер зыукъэбзырэ филътрэ-

хэр агъэфедэх. Республикэм зэзэгъыныгъэ зыдашыкІэ, 2013-рэ илъэсым къыщегъэ-жъагъэу, едзыгъо-едзыгъоу, илъэситІум къыкІоцІ ІофшІэ-ныр аублэн амал зэряІэщтыр, инвестициехэр сомэ миллиардым къызэрехъуштыр, республикэ бюджетым сомэ миллион шытІу фэдиз хъакъулахъэу зэрэрагъэхъащтыр пащэм къы-хигъэщыгъэх.

Апэрэ илъэххэм нэгъыри 148-рэ фэдизмэ ІофшІэлпІэ чІыпІэхэр арагъэгъотышт, 2015-рэ илъэсым ахэм япчъагъэ нэгъырэ 215-рэ хъушт. Ахэр зэкІэ республикэм шыщыштых, ищыкІагъэ хъумэ, компанием инэмыкІ къутамэхэм агъакІохъэ-зэ рагъэджджыштых. Заводыр Адыгеим регистрације ша-шышт, ащ шІуагъэу пылгыри нафэ.

БэкІэ узыщыгъыным проек-тэу мыр зэрэщытыр Къумпыл Мурати ипсалъэ къыщыхигъэщыгъ. Инвестиционнэ зэ-зэгъыныгъэр мы охътэ благъэм зэрагъэхъазырыштым къыкІи-гъэтхыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам
Сурэтыр А. Гусевым тыри-хыгъ.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу гуеты-ныгъэ фырилэу Іоф зэри-шІэрэм, ІэпІэсэныгъэ ин зэрэхалым, Джэдждэ рай-оным шыпсэхурэм санитар-эпидемиологии лъэныкъом-кІэ яІофхэм язытет нахыш-Іу шыгъэным илахышхо зэрэхышІыхъэрэм ыкІи Уры-сыем исанитар-эпидемио-логии къулыкъу зызэхъа-гъэр илъэс 90-рэ зэрэхъурэм япхыгъэу Адыгэ Республи-кэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фа-гъэшъошагъ **Постовая Ва-лентинэ Кирилл ыпхъум**, псауныгъэм икъэушхъумэнкІэ федеральнэ къэралыгъо уч-реждение «Адыгэ Респуб-ликэм гигиенэмпрэ эпиде-миологиемрэкІэ и Гупч» зы-фиІорэм Шэуджэн, Кош-хъэблэ, Джэдждэ районхэмкІэ икыутамэ иврач шхъхъаІэ.

Илъэсыбэ хъугъэу шІуа-гъэ къытэу гъэсэныгъэм зэрэхэлажъэрэм, егъэджен-пІуныгъэ Іофыр гурыт еджа-пІэм нахышІоу шызэхэ-щэгъэным ышхъэкІэ иІа-хышхо зэрэхышІыхъэрэм, къыткІэхъухъэрэ ныбжы-кІэхэм яегъэджджэнкІэ ыкІи япІункІэ гъэхъагъэхэр зэри-шІыгъэхэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ **Чэ-тыжъ Маринэ Заурбэч ыпхъум**, Адыгэкъалэ гъэ-сэныгъэмкІэ муниципаль-нэ бюджет учреждениеу «УблэпІэ еджапІэу N 6-м» ипащэ.

ПАРЛАМЕНТЫМ ИЯТІОКІЭНЭРЭ ЗЫРЭ ЗЭХЭСЫГЪУ

Тхылъ шъхъаІэр аухэсыгъ

Пэшлорыгъэшъэу зэрагъэнэфэгъагъэу, Адыгэ Рес-публикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм зичэзыу ятІокІэнэрэ зырэ зэхэсыгъо тыгуасэ, тыгъэгъазэм и 5-м, илагъ. Шэны зэрэхъугъэу, ащ иІофшІэн хэлэ-жъагъэх Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ, Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ, федеральнэ инспектор шхъаІэу Адыгеим шыІэ ЛыІужу Адам, федеральнэ ыкІи республикэ къэралыгъо хэбзэ гъэцэкІэкІо къулыкъухэм япащэхэр, общественнэ организациехэм ялыкІохэр, нэмыкІхъу рагъэблэ-гъагъэхэр. Зэхэсыгъор зэрищагъ Парламентым и Тхьаматэ игуадзэу Іэщэ Мухъамэд.

ЗытегушыІэштхэ Іофыгъо-хъу зэхэсыгъом къыхалхъа-гъэхэр аухэсыхы, ІофшІэныр рагъэжъагъ. Апэу хэплъагъэх ятІонэрэ еджэгъум тегъэпсы-кІыгъэу Адыгэ Республикэм къыхъащт 2013-рэ илъэсым-кІэ ыкІи къыкІэлъыкІоштхэ 2014 — 2015-рэ илъэххэмкІэ иреспубликэ бюджет ехы-лэгъэ законопроектым. Апэ-рэ еджэгъум ыуж депутатхэм

къатыгъэ гъэтэрэзыжынынхъу бюджет-финанс ыкІи хэбзэ-Іахъ политикэмкІэ Комите-тым иІэгъэ игъэкІотыгъэ зэхэ-сыгъом игъоу щалъэгъугъэхэм адырагъаштэзэ, республикэм къыхъащт илъэсымкІэ ифинанс тхылъ шъхъаІэ аухэсыгъ. НэмыкІэу къэпІон хъумэ, аужы-рэ илъэххэм шэны зэрэхъугъэу, хэбзэгъэуцугъэхэм агъэнэфэрэ пІалъэм тегъэпсыкІыгъэу рес-публикэ бюджетым ехыллэгъэ законыр аштагъ. Джащ фэдэу Адыгэ Республикэм шІокІ зы-мыІэ медицинэ страхованием-

кІэ ичІыпІэ фонд 2013-рэ илъэ-сымкІэ ыкІи къыкІэлъыкІошт 2014 — 2015-рэ илъэххэмкІэ ибюджет ехыллэгъэ законри ятІонэрэ еджэгъумкІэ депутат-хэм аухэсыгъ.

ПстэумкІи зичэзыу зэхэсы-гъор зытегушыІэштхэм Іофы-гъо 28-рэ ахэтыгъ. Ахэм ащыщ-хъу 17-р апэрэ ыкІи ятІонэрэ еджэгъухэм ателытэгъэ за-конопроектыгъэх, адрэхэр респу-бликэм ищыІакІэ илъэныкъо зэ-фэшхъафхэм афэгъэхыгъа-

(ИкІгъух я 2-рэ н. ит).

Тхыль шъхьалэр аухэсыгъ

(Апэрэ нэклубгъом кыщечжэ).

гъэх. Къэралыгъо Советым — Хасэм изэхэсыгъо зыфагъэхъазыры зыхъукъэ, повесткэм хагъэуцогъэ Юфыгъохэм Комитет пстэуми игъэклотыгъэу зэрэащитыгъэхэрэр ыкIи еплъыкIэхэр гъэнэфэгъахэхэу зэхэсыгъом депутатхэр кызыз-рекIуалIэхэрэр арыштын зако-

нопроектхэм янахъыбэр атемыгушыIэхэу, проектым зэригъэнафэрэм тетэу зыклаштагъэхэр.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ акIэтхэжъэуи гъэзетхэм кызыхаутыхэкIэ бэ темышIэу кIуачIэ зилэ хъуштхэм ащыщых законопроектэу «Адыгэ Республикэм 2013-рэ илъэсым ыкIи кыкIэлъыкIощтхэ 2014 — 2015-рэ илъэхэкмкIэ

иреспубликэ бюджет ехылаагъ», «Адыгэ Республикэм шIокI зимылэ медицинэ страхованиемкIэ ичIыплэ фонд 2012-рэ илъэсымкIэ ыкIи кыкIэлъыкIощт 2014 — 2015-рэ илъэхэкмкIэ ибюджет ехылаагъ», Адыгэ Республикэм изаконхэу «Муниципальнэ образованием ипашэ ихэдзын ехылаагъ», «Культурэм ехылаагъ», нэмыкI законопроектахэм зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм яхылаагъэхэр.

ЗытегушыIэштхэм федеральнэ гупчэм ипашэхэм афэклорэ джэпсалъабэ ахагъэуцогъагъ. Ахэм ахэтыгъэх нэ-

мыкI субъектхэм яхэбзыхъу-хъэ органхэм ашаштагъэхэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм адыригъаштэ ашIоигъоу кыагъэхыгъэхэри. Адыгеим и Парламент ыцIэкIэ агъэхъазырыгъэу джэпсалъыплI хэлIагъэх. Щыр аштагъ, зыр шагъэзыягъ. Шагъэзыягъэр зыфэгъэхыгъэр Адыгэ Республикэм финанс IэпылIгъу къетыгъэным фэшI Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным зыфэгъэзэгъэныр ары. А джэпсалъэм игъэклотыгъэу тегушылаагъэх. ЫпэкIэ Къэралыгъо Советым — Хасэм иIэгъэ зэхэсыгъом кышахыгъэгъэ предложением тегъэпсыкIыгъэу Парламентым бюджет-финанс ыкIи хэбзэлахэ политикэмкIэ и Комитет ар кышагъэхъазырыгъагъ ыкIи щаштэгъагъ нахъ мышIэми,

джырэ зэхэсыгъом ащ ехылаIэгъэ упчIабэ кышалэтыгъ, джэпсалъэм ехылаагъэу бэ кыэгущылаагъэр. Ахэм яеплтыкIэхэр зэтефагъэхэп. Зы купым джэпсалъэр штэгъэнэу, адрэ купым телъхэплэ зэфэшъафхэм апкъ кыкIэу щыгъэзыегъэнэу алыгъэщыгъ. Мы Юфым ехылаагъэу Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхакIушынэ Аслъани пчъагъэрэ кыэгущылаагъ. Джэпсалъэм ар пэуцужыгъэп, парламентариехэр зэрэфаеу зеклонхэ зэрэфитхэр агу кыгъэкIыжыгъ. Ау а Юфыгъо дэдэм фэшI кыхъашт илъэсым ежъ Урысые Федерацием и Президент IукIэнэу щытышъ, зыгорэкIэ иягъэ къэкIожыкIощтмэ зыфэплIощтыр кыхыгъэщыгъ. А еплъыкIэр зыдэзылыгъхэр депутатхэми ахэтыгъэх. Сыдэу щытми, Юфыр штэгъэным зынэсым, джэпсалъэр зэрэпхырымыкIыгъэр къэнэфагъ. Депутатэу Мырзэ Джанбэч кызызриIуагъэм тетэу ятIонэрэу а Юфым кыфагъэзэгъэи голосованиер ятIонэрэу зызэхашэжыи, депутатхэм мэ-къэ пчъагъэу атыгъэр икIу-гъэп.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

ФЕДЕРАЛЬНЭ ПРОГРАММЭМ ИШIУАГЪЭКIЭ

Унэ уимыIэу унагъо ухъуштэп

ЗычIэсыштхэ унэ агъэпсын амал зэрямыIэм кыхыкIэу ныбжьыкIабэ унэгъуашIэ емыжэхэу мэпсэх. Джащ фэдэу а кыиныгъом ыпкъ кыкIэу кызэрэшагъэхэри зэхэкIыжхэу кыхыкIы. Сабыйбэ кызыфэхъугъэхэр ары пстэуми анахъэу кыин зыльэгъухэрэр. Жъы хъугъэ ыкIи ущыпсэункIэ шынагъоу щыт унэхэм ачIэсхэми кыиныгъуабэ алыгъэу. Аужырэхэм афэдэх зигугъу къэсшы сшIоигъохэр. Ахэр къуаджэу ТэхъутэмыкIуае нурамэу Шъэ-умэн Хъазрэт ыцIэ зыхырэм тет унэу зиномер 100-м щыпсэуштыгъэх. Унэгъуибгъу зычIэсыгъэ унэр район гупчэм пэчыжъэп. Ар учIэсынкIэ шынагъоу щытхэм ахагъэуцагъэу, ащ щыпсэухэрэм нэмыкI фэтэрхэр ятыгъэнхэ фаеу загъэнэфэгъэр бэкIае шIагъэ. Федеральнэ программэу «Жъы хъугъэ ыкIи зэхэтэкъоным нэсыгъэ унэхэм ачIэсхэм нэмыкI унэхэр ягъэгъотыгъэнхэр» зыфиIорэм мылIоу зэхэлъхэ шIыкIэкIэ районыр хэлажъэзэ ахэм апае унэ шыгъэным зыфежыагъэхэр бэшIагъэ. Ар Натыхъуае ыцIэ зыхырэ урамым шырагъэжъэагъэ. Пашэхэм Iуагъэу къаратыгъэр псынIкIэу гъэцэкIэжыгъэ хъуным цыфхэр шыгугъыхэхэ, зычIэсхэм

гъэтэрэзыжыи гори рашIылIэщтыгъэп. Уахътэр кIощтыгъ, унагъохэм ясабийхэри нахъ ин хъуштыгъэх, унэчIэхъажыи иплалэ къэблагъэщтыгъэп.

Район администрацием пашэу иIэгъэ ПшыдатэкIэ Ризо псэолъэшIыплэм кIоу, унэу рагъэжыагъэм ишIын зэрэклорэм зыщигъэгъуазэу кыхыкIыгъ. Аужырэу ар псэолъэшIыплэм зыщылаагъэр гъэрэкIо итыгъэгъэзэ маз. Ащыгъуми цыфхэм гушыIэ аритыгъагъ мээ заулэкIэ унэм ишIын аухыштэу. Ау игушыIэ къэшъыпкъэжыгъэп, сыда плэмэ кыныгъуабэ зэтырихъагъ. Ахэр сыд фэдэхэ? Зигугъу къэтшырэм фэдэхэу ухыжыгъэнхэ фаеу агъэнэфэгъэ унэ 35-рэ непэ ТэхъутэмыкIэе районым ит. А зэпстэум ишIын пэIуагъэхъашт мылIукур икIурэп. Жъы хъугъэ унэхэр Iухыжыгъэнхэм ыкIи ахэм ачIыплэкIэ унакIэхэр шыгъэнхэм тегъэпсыхыгъэе программэ районым щызэхэагъэуцагъ. ИлъэситIукIэ а программэр агъэцэкIэжыи унэу агъэнэфэгъагъ. ЗэкIэмкIи ТэхъутэмыкIуаерэ Инэмрэ ашашIын фэе унэхэм ягъэпсын сомэ миллион 52-рэ пэIугъэхъэгъэн фае. ТэхъутэмыкIуае шырагъэжъэ-гъэ унэм а ахъшэм шыщ Iа-

хышIу хэлъхыгъэн фаеу щытыгъ. Щэу зэтет унэм ишIын мы илъэсым имэлылIфэгъу мазэ аухынэу щытыгъ. Псэуалъэм ишIын сомэ миллионибл зыпэIуагъэхэ нэуж ахъшэр имыкIоу псэолъэшIыныр кызызтеуцогъагъ. Цыфхэр жажэщтыгъэ гушIуагъори ащ шыухыгъ, пашэхэм гушыIэу кыатыгъагъэри гъэцэкIэжыгъэ хъугъэп. ГумэкIым зэлышIтэгъэ цыфхэм ашIэщтым еусэхэу аублагъ.

— УнакIэм тызэрэчIэхъажыштым тигъэгъушIозэ, псэуалъэм ишIын илъэсиблэ тежагъ, — еIо унэчIэхъажэ зышIыгъэхэм ащыщэу ЛышIэпIэ Нурыет. — А палъэм кыкIоцI зисабый цыкIугъэхэм аныбжэ къэси, еджаплэм чIэхъагъэхэр ахэтых.

Нурыет илI фыкIуагъэ, зыкIалэ ил, ащ Iоф ышIэу Iублагъ. Ащ нахыбэрэ зычIэсыгъэхэ унэм ущыпсэун зэрэмылIэкIыжыштым игумэкI хэтхэу цыфхэр куп зэрэшIыхи Мыекъуапэ кIуагъэх, Iофыр зэхэзыфын зыльэкIыштыгъэм аIукIагъэх, ягумэкI алыагъэлэсыгъ. Джащ фэдэу кIалэу Ростов-на-Донуу шылаагъэх, ятхъаусыхэ ащи лъагъэлэсыгъ. Нэужым ТэхъутэмыкIэе районым ипрокурорэу ТхакIушынэ Мурат

IукIагъэх. Прокурорыр Юфым хэлIагъ, зэкIэмэ зашигъэгъо-загъ, цыфхэр зычIэсхэ унэми, псэолъакIэу рагъэжыагъэми ащылаагъ. Юфым изэхэфын кыхыкIыагъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат. Ахэм яшIуагъэ кызызэрагъэкIуагъэмкIэ цыфхэр лъэшэу афэразэх. ШыпкIэ, унэ кIоцIхэм джыри яшIылIэжыгъэн фэе лъэныкIохэр шыIэх. Дэпкъхэм, джэхашъохэм ахэIэзыхъажыгъэн фае. Ау ахэр чIэхъажыгъэхэм акIуачIэкIэ зэшIуахыжыштым. Пстэуми анахъэу цыфхэр зыгъэгъушIохэрэр джы унакIэ яIэ зэрэхъугъэр ары. Этаж пэпчэ унэ пIырыплIэу зэхэт, дэклояплэхэр хъоо-пшаух. Шагури нахъ дахэу гъэпсыгъэ зэрэхъуштым псэолъэшIхэм аналэ тырагъэтыгъ. А зэпстэур зыгъэцэкIагъэр «ПФ-у ПсэолъэшI» зыфиIорэ организациер ары.

Инагъэм емылIытыгъэу, зычIэсыхэрэ унэхэр гъэпсыгъэнхэр районым хъугъэ-шIэгъэшхоу шалытэ. Сыда плэмэ ыпкIэ атызэ фэтэрхэм арысхэр бэ мэхъух. Бэмэ фэтэрыпкIэр сомэ минипшI-пшIыкIутфэу къафэкIу. Ар мээ лэжъапкIэм ызыныкIоым шIокIы ыкIи унагъомкIэ кыинэу щыт. Ары мылIэплэ дэдэу зэрысын унэ къэзыгъотыхэрэр зыкIэгущIохэрэр.

Зигугъу къэтшыгъэ унакIэм чIэхъажыгъэхэм ягушIуагъэ адагошынэу къэкIогъагъэх Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, ТэхъутэмыкIэе районым ипашэу Шъхъэлэхэу Азмэт, зипшIэдэкIыжэ гъэунэфы-

гъэ псэолъэшI организациеу «ПФ-у ПсэолъэшI» зыфиIорэм игенеральнэ директорэу Батэ Аскэр.

— ГушIуагъо псэолъакIэ горэм итын-икызызIухын ухэлэжъэныр, — кыIуагъ Премьер-министрэм. — Ау ащи нахъ гушIогъожэ цыфхэм агухэр кыдэзыщэрэ унэчIэхъажыи ущыIэныр. Непэрэ мафэр пстэумкIи, анахъэу унэм чIэхъажыхэрэмкIэ, мэфэкIэу щыт. А мафэр бэрэ шъугу кыинэжышты. ЗычIэсыхэрэ унэхэр гъэпсыгъэнхэм ехылаIэгъэ программэм игъэцэкIэжыи тапэ-кIи лъыдгъэкIотэшт. Сигуапэу сышъуфэгущIо, унэгъо насыпшIо шъухъунэу шъуфэсIо.

— Жъы хъугъэ унэхэм ачIэсхэр къачIэщыжыгъэнхэм ыкIи унакIэхэр ягъэгъотыгъэнхэм лъапсэ фэхъугъэ а Юфым ехылаIэгъэ федеральнэ программэ районыр зэрэхэлажыгъэр, — кыIуагъ ТэхъутэмыкIэе районым ипашэу Шъхъэлэхэу Азмэт. — Ар зигъо дэдэу щыт Iоф. Зы унэ ошIыкIэ а кыиныгъор зэшIохыгъэ хъунэу зэрэщымытыр тэшIэ. Федеральнэ программэр 2018-рэ илъэсым нэс кIонэу агъэнэфэгъэшъ, тэри а IофшIэныр лъыдгъэкIотэшт. Ар гъэцэкIэжыгъэ хъуным иамалхэр шыIэхэу тэлытэ. Мы унэу непэ шъузычIэхъажыгъэм федеральнэ бюджетым кыхыкIыгъэу сомэ миллионибл ыкIи районым ибюджет иахъшэу сомэ миллионитIу пэIухъагъ. МылIу зэхэлъхэ шIыкIэм программэр тегъэпсыкIыгъэшъ, район бюджетми мы Юфым ехылаIэгъэ ахъшэ щыгъэнэфэгъэн фаеу щыт.

ХЪУШТ Шъбан.

РЕДАКЦИЕМ КЪАТХЫРЭ ПИСЬМЭХЭР

ИофшIэным гушIуагъо хагъуатэ

Цыфыр узым ыгъэгумэкIэу, ипсауныгъэкIэ шынагъо шыIэ зыхъукIэ, врачхэр ары гугъапIэу иIэр. Псауныгъэр — уасэ зимыIэ баиныгъ. Ау ар телэфэ икъу фэдизу уасэ фэтшырэп.

Тикъоджэ амбулаторие врач шъхъалэу чIэтыр Дагыстан щыщ, 1994-рз илэсым щегъажагъэу цыфIэу Гъобэкъуае ИофшIэ Шамхалов Саймэ. Чэщи мафи иIэп Саймэ, «СиИофшIэгу уахтэ сыухыгъэ» зыIорэ врачмэ ащыщэп. Гъобэкъуае кызыдэхъагъэм щегъажагъэу къоджэдэхэр фэразэх, шIу заригъэлъэгъун ыльэкIыгъ. Тичылэ изакъоп, нэмыкI чIыпIэхэми къарэкIыхэшъ, цыфхэр ащ кыфэкIох. Чылэм кIын дэлъми мыкIоу кы-хигъэкIырэп. Къуаджэм щыщ шъыпкъэм фэдэу тэлъытэ.

Саймэ нэбгырэ пчъагъэмэ агу кызыгъэнэфырэ цыф. ШэнышIу, гукIэгъушI, изекIокIэ-шIыкIэхэм Iэдбрэ нэхъойрэ ахэлъ. Цыф шъырыт, гупсэф, ымакъэ Iэтыгъэу е ынэгъу зэхэгъагъэу хэти дэгъушIэу плъэгъу-щтэп.

Сыд фэдэ ИофшIэпIэ уIутми, цыфхэр ары узыгъэлъэгъушIэ-щтыри, узыгъэпыуыттыри. Хэти ицIыфыгъэ кызыщылъагъорэр ИофшIэпIэ. Сыд фэдэ сэнэхъати кIын гъэнэфагъэ хэлъ. Ау медицинэр адрэхэм афэда-Иоп. Ащ зищылъыгъэ езыпхыгъэм гукIэгъуныгъэр, шъэбагъэр, жэбзэ дахэр кыбэкIын фае, Iээгъу уцым гушIыIэ фабэр игъусэу сымаджэм пэзыгъохырэр ары узым текIон зы-лъэкIырэр.

Саймэ кIыгъоу Тхьэркъохъо Мирэ ИофшIэ. Мирэ тихъа-

блэкIэ ренэу тытефэ, IэпыIэгъу кытфэхъу. Адыгэ бзылфыгъэм хэлъын фэе шэн дахэхэр мыщ хэлъых, шIу зыуегъэ-лъэгъу.

Тиамбулаторие кыбэзэ-лъабз, ар зишIушIагъэр Шъхъэлэхъо Кукулэрэ Шъынэхъо Жаннэрэ. Сыдигъо учIэхъагъэми, мэлъа-кIэх, мэтхъакIэх. Тыкъэсымэ-джагъэми, тыгу кIодырэп, сы-дигъуи, тиврачхэр хъазырых яшIуагъэ кыуагъэкIынэу. Гу-фэбэныгъэ ахэлъэу кыппэ-гъокIых, угуи нахъ зыкIелъы-жы, гугъапIэ гори уилэ мэхъу. Ары «гушIыIэ дахэм узыри егъэлэсэ» зыкIалорэр. «Мыр цыф дэй» пIонэу зы нэбгыри мыщ чIэтэп.

Терапевтэу ИофшIэ щызышIэ-рэ Старкова Людмилэ лъэшэу ыналэ кыттырегъэты, ишIуа-гъэ кытэкIы. Ащ ИофшIэ Иэшынэ Татьяна. Людмили, Татьяни тафэраз, ежмэ алэкIэ-лым елытыгъэу кытэлэзэх. Татьяна ышIыпхъу нахъыжъэу Зое илэс 40 фэдиз хъугъэу ИофшIэ, капельницхэр зышIышIтхэм Iээгъу уцхэр ыпкIэ хэмы-лъэу кIареты. Мы зышIыпхъуи-тIум адыгэгъэшхо ахэлъ. Зое бэмышIэу Щытхъу тхылъ кы-ратыгъ, ар ащ кылэжыгъэ ихъупхъагъэкIэ.

Хъэлэщтэ Римэ капельни-цэхэр сымаджэхэм ахегъэу-

цо. Римэ ИофшIэпIэ фэлэпIэас. Уахтэу иIэр мэкIэ дэд. Пчэ-дыжъ чыIэм нэжъ-Иужьхэр мэшъхъахы амбулаторием кыкIонхэкIэ. Цыфыбэ кыако хъумэ, иуахтэ блэкIыгъэми, Римэ капельницхэр афэшIых. Джырэ лъэхъаным ыпкIэ хэ-мылэу зымы ИофшIэпIэщтэп. Ау Римэ шIохъайнап, ышIыхъу кыыхэкIы. «Дышъэр ылэ кы-пэзы» зыфалорэм фэд ар. Чы-лэр фэраз, дахэу мэлэбэ.

СтIашъу Сари регистрату-рэм Iут. Мыр бзылфыгъэ дэ-гъу дэд, шэн дахэ иI, ренэу нэхъ-гушIхъу сымаджэхэм апэ-гъокIы. Джащ фэдэу гушIыIэ дахэхэр ифэшъуаш Уджыхъу Марыети. Ащ сымаджэхэм анализхэр алэхых, кардиограм-мэ ешIы. Сэмэркъэу дахэ хэлъ, цыфышIу.

Иэшынэ Ани бзылфыгъэ-хэм ялэзэ, ыльэкI кыгъанэрэп. Илэсыбэ хъугъэ ар а сэнэ-хъатым зырылажъэрэр. Пэ-нэжыкъуае кIэлэцIыкIухэр кызыщыхъухэр унэр дэт зэ-хъуми, мышъхъахъу ащ кIозэ ИофшIэпIэ.

Амбулаторием аптека хэт, тызыфэе Iээгъу уцыр Къат-бамбэт Таисэ тегъэгъоты. ИмыIэми, кIарегъащэ. Сы-дигъуи ипчэ зIухыгъ, цыф-хэр лъэшэу егъэразэх. Нэбгы-риллI хъоу мыщ дежурнэхэр

Iутых: ГъукIэлI Мухьдин, СтIашъу Ирин, СтIашъу Музят, СтIашъу Саниет. Шоферхэр нэбгыриш: Къат Ибрахым, ЗекIогъу Юр, СтIашъу Юр. Мыхэм зэкIэми альэкI кыамы-гъанэу ИофшIэ. Бзылфыгъэ-хэм ялушъэбагъэ гур кыде-щае, яжабзэкIэ узыри пща-гъэгъупшэ. Чэщым сыд фэдэ уахтэм укIуагъэми, хъазырых. ГъукIэлI Мухьдини цыфхэр фэразэх. Сымаджэм дэжэ кIуа-гъэмэ, Iээгъу уцыр ритэу кы-кIыжырэмэ афэмыдэу, на-хъышIуло охъуфэ пэсы. Исэ-нэхат фэшъыпкъ. Чылэми ищыг-хъу шалоу зэхэпхышт.

Сэ сшъхъэкIэ чэщэу скъо икIалэ Адыгэкъалэ сшэнэу зэ-хъум, ЗекIогъу Юрэрэ СтIашъу Иринэрэ псынIкIэу сфынагъэ-сыгъ. Иринэ ИофшIэпIэ хэшIы-кIышхо фыриI. Ащ Мыекъуа-пэ ИофшIэпIэ. Хъаблэм зыго-рэ кышчысымэджагъэмэ, ежъ ыльэкIышIтымIэ IэпыIэгъу фэхъунэу хъазыр.

Тиамбулаторие ИофшIэ щызы-шIэхэрэм зэкIэми, Саймэ иуна-гъуи сафэлыао псауныгъэ пытэ ялэу, насыпыр ягъогъоу, кы-кIэхъухъэхэрэм адатхъэхъу, ахэм яхъяр альэгъоу илэсы-бэрэ псэунхъу.

СТIАШЪУ Нурыет.

Гъобэкъуай.

«А зы Иофым тыфэлажъэмэ...»

КIэлэцIыкIу ИыгъыпIэм зисабый езытымэ зышIоигъоу республикэмкIэ чэзым хэтыр нэбгырэ мини 10 фэ-диз мэхъу. Чэзыр субъектхэм нахъ макIэ ащышIы-гъэным пае амалэу шыIэм еусэнхъу Урысыем и Пре-зидент чыпIэхэм япащэхэм мызэу, мытIоу закы-фигъэзагъ. Гупчэм зэрилъытэрэмкIэ, ежъ субъект пэпчэ илээкI рихъылэнышъ, а Иофыгъор зэшIуихын фае. Зы лъэныкъоу бгъэфедэн плъэкIышIтыр унэ кIэлэцIыкIу ИыгъыпIэхэм якызылэхын.

Республикэр пштэмэ, непэ унэ кIэлэцIыкIу ИыгъыпIэ-мэ ИофшIэ. Ахэр Мыекъуа-пэ дэтых. ТIумэ язэу «Берез-ка. Плюс» зыфиорэм мы ма-фэхэм тыщылагъ. КIэлэцIыкIу ИыгъыпIэр этегъэпсыхъагъ. Ар сабыи 103-мэ ателъытагъ, кы-кIорэр 97-рз. Ахэр купи 6-мэ ащалыгъых. КIэлэпIухэм пшэ-рылэу ялэр сабыи пэпчэ твор-ческэ кIуачIэу илэр кыхэгъэ-щыгъэныр ыкIи Иоф дэшIэ-гъэныр ары.

Сабыйхэм пIуныгъэ тэрэз агъотынымкIэ кIэлэцIыкIу ИыгъыпIэм амал пстэури иI. Спортзал, музыкальнэ зал дэ-гъухэр ащ хэтых, сабыйхэм атегъэпсыхъэгъэ мебель яI. ЕджапIэм зыщыфагъэхъазы-рыхэр классхэри, джэгупIэ унэхэри мыщ хэтых. Логопе-дым ыкIи психологым Иоф адешIэ. Ионыгъо мазэм кы-щегъэжагъэу кышъонымкIэ ыкIи инджылызыбзэмкIэ за-нятиехэр зэхашъ.

Сабыйхэм япсауныгъэ гъэ-пытэгъэным мыщ аналэ шытет. Витаминхэр кIаратых, массаж

шашIых, диетэ зищылагъэхэ-ми альэллэх, шъхъафэу ша-гъашхэх. Сабыи ИыгъыпIэр сомэ мини 7 мэхъу. Шъыпкъэ, Адыгейм шыпсэурэ унагъомкIэ ар лъапIэ. Муниципальнэ кIэлэцIыкIу ИыгъыпIэм ащэрэ сабыим янэ-ятэхэм сомэ 1000 — 1200-рз аты. Ащ егъэпша-гъэмэ, унэ кIэлэцIыкIу Иыгъы-пIэр ны-тыхэм лъапIэу кы-фидэкIы. Ау унэу, утэу, лэкиI тэкIу уилэмэ, группэу нахъ са-быи макIэ зэрысым, кIэлэпIум нахъ ыналэ кызыщытеты-щтым, нахъ дэгъоу зыщылаш-хэу, ипсауныгъэ зыщылыплъэ-хэрэм уисабый бгъэкIощт.

Непэ унэ кIэлэцIыкIу Иы-гъыпIэр адрэ муниципальнэ учреждениехэм тIэкIу нэмы-Iэми анахъ дэгъоу бгъэпсыным кIынышхо пылъ.

— Къэралыгъор кыбдемы-Iэу унэ кIэлэцIыкIу ИыгъыпIэр лъэшэу Иыгъыгъуае, — кыла-тэ ИыгъыпIэм ипащэу Мария Христенкэм. — Непэ тиИоф-шIэн дэгъоу зэхэтэщэу тIэоми, Иофыгъоу тиIэр гъэхъагъэм на-хъ нахъыбэу кIэнэжы. Ахэр

зэшIохыгъэнхэм пае федераль-нэ къэралыгъо хабзэм кыще-гъэжагъэу чыпIэ зыгъэIоры-шIэжыпIэхэм япащэхэм кIанэ-сыжъэу анаIэ кыпIтетын фае. АщкIэ ахэм тIэлэу ыкIи тIэжэ.

ТиИоф кызыгъэхъыльэрэмэ ащыщ унэ кIэлэцIыкIу Иыгъы-пIэр бизнес цыкIум ыкIи гуры-тым IэпыIэгъу фэхъурэ къэра-лыгъо программэхэм ахэлэжъэн зэрымылэкIырэр. А програм-мэхэр коммерческэ организа-циехэр арых зыфызэхашъэр-рэр, гъэсэныгъэм пылэхэм мы-коммерческэ статус яI. Орга-низацием хэхъоныгъэ егъэшIы-гъэным, гъэцэкIэжыным Иофхэм ыкIи псэолтэшIыным апае илэсыбэм телытэгъэ ахыщэ чыфэ банкхэм кыаIыпхыныр кIын дэд. ГушIыIэм пае, веран-дэхэм яшIын ахыщэшхо пIэ-

хъэ. Зым игъэпсын сомэ мин 200 фэдиз тэфэ. Ау ахыщэ чы-фэ банкым аукъодыеу кыуи-тырэп. Социальнэ объектхэр банкхэм залогэу яптынхъу фае-хэп. Ащ фэдэ зыхъукIэ, къэра-лыгъор, республикэр «поручи-тель» кыпфэхъунхэ альэкIышIт. Зы Иофыгъор зэшIотэхэу, зы Ио-

жынкхъу щытэп. А зы Иофым тыдэлажъэмэ, тигъогупэхэр зэ-фэгъэзэгъэнхэ фае», кыло-гъагъ ащ.

КIэлэцIыкIу ИыгъыпIэм ипа-щэ кызыэрэхигъэщырэмкIэ, пIуныгъэ-гъэсэныгъэм фэгъэ-зэгъэ ИофшIэпIэм хакъулажъэу ытырэр нахъ макIэ шIыгъэн фае. Банкхэм чыфэ кыла-хы-нэу амал ялэным пае кыалэр акъомыуцомэ хъушIтэп. Унэ кIэлэцIыкIу ИыгъыпIэхэри, ахэм яИофышIэхэри республикэ зэ-нэкъокъум хэлэжъэнхъу амал ялэп фае.

— Унэ кIэлэцIыкIу Иыгъы-пIэм зисабый зыщэхэрэм Иы-гъыпIэу атырэр зэрэнахыбэм кыыхэкIэу унагъохэм къэралы-гъор кыалэп фае, — еIо па-щэм. — Ежъ кыалэм иамал елытыгъэу ахыщэ гъэнэфагъэ кыафитIупщыныр, IэпыIэгъу кыафэхъуныр хэбзэ гъэуцугъэу щытымэ дэгъу. Ахыщэр уна-гъом Iэрылхъу рамыгъэу, сер-тификатыр пIэни, шIухъаф-тынэу птыни уфимытэу, ежъ сабыим тетхэгъэу бгъэпсымэ нахъышIу. МыкIэралыгъо кIэ-лэцIыкIу ИыгъыпIэхэм Iэпы-Iэгъу афэхъугъэным пае целе-вой программэхэр зыштэгъэ регионхэр Урысыем итых. Ахэм ащыщых Пермь, Тю-мень ыкIи Свердловскэ хэкур. Ахэр щысэу тIштэнхэ тIлэ-кIышIт.

Унэ кIэлэцIыкIу ИыгъыпIэр кызылэпхынышъ, бгъэлэжъэ-ныр Иоф кызырэпIоп. Ар кы-зэлузыхырэп пшъэдэкIыжы-шхо ехы. Ащ пылтын зылтэ-кIышIтыр зиИофшIэн фэшъып-къэу, сабыйхэр шIу зыльэгъу-рэр ары. Ащ фэдэу кышшIо-шыгъэ «Березка Плюсом» ипа-щэу нэлэуасэ сызыфэхъугъэр.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Сурэтыр Иэшынэ Аслъан тырихыгъ.

Ори, сэри зэдытый

Шэклогум и 28-м АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ мэфэкІ зэхъэ гэшлэгъон «Открой для себя Адыгею» ылоу шыагъ. Ащ къырагъэблэгъагъэх Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым шеджэнхъу, джыркІэ чІэхъаным зыфэзыгъэхъа-зырхъу ІэкІыб къэрал зэфэшъ-хъафхэм — Бангладеш, Палестинэ, Ирак, Йемен, Сирием, Търкуем, Туркменистан къарыкІыгъэ ныбжьыкІэхэр. Зэлу-кІэгъур къызэлуиыхыгъ ыкІи зэрищагъ тхылъеджаплэм цыфыбэ зыхэлэжъэрэ ІофтхъабзэхэмкІэ исектор ипашъу Кушмэз Аминэт. Ащ Адыгеир зэрэдженэт чыпалъэр, ичІыопс зэрэдахэм имызакъоу, ижырэ адыгэ лъэпкъым гушъхъэлэжыгъэ ин зэригъ, адыгэхэм зэлъашІэрэ нарт эпосыр зэригъ, культурэ ин зэралэжыгъэр, шэн-хабзэхэр, гъэпсыкІэ-шыкІэхэр зэрэосэн чъэхэр къылуагъ. Мыекъопэ культурэмкІэ лъэпкъыр дунаим зэрэзэлъашагъэр, ижырэ черкес пхъэшъхъэ-мышъхъэ чыгхагъэр, лъэпкъыр зэрыгушхорэ цыф Іэпласъу Еутых Асе адыгэм ынапэхъу зэрэщытыр къыхигъэщыгъ. ЛІэшІэгъухэм ащыпсыхъэгъэ «Адыгэ хабэр» непэрэ мафэхэми мытхыгъэ кодексъу зэригъ — нахъыж-нахъыкІэ зэфыщытыкІэхэр, лыгъэр, бзылгыгъэм шъхъэкІэ-фэныгъэу фашІырэр, сабийхэр зэрякІасэр, зэрялпалэр, цыф зэлукІапІэ-зэхъапІэу хъакІэщыр зэрялагъэр, хъарыр — джэгур зэрифэшъуашъу зэрэзлуахытхэр Аминэт кІэкІэу, зэкІоу хэдзэ-хадзэу къылотат, игушыІэкІэ мэфэкІыр зы гушъысэ инэу — «Адыгеир — ори, сэри зэдытый» зыфиІорэм фищагъ. НыбжьыкІэхъу Адыгеим илъэси 5 шеджэн гухэлъ зилэхэм ар ашъхъэкІэ зэрагъэшІэн ыкІи Адыгеир ежъ-ежырэу къызэ-Іуахын зэрэфаем кІигъэтхыгъ.

МэфэкІым хэлажъэхэрэм шІуфэс псалъэ къафишІыгъ

АР-м лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жугъэм иамалхэмкІэ и Комитет иІо-фышІэ шъхъагъу Пэрныкыо Фатимэ. АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэхъэрэ Комитетым ыцІэкІэ мыщ фэдэ мэфэкІ зэхъэрэ зэхъыщэгъэ тхылъеджаплэм иколлектив ныбжьыкІэхэм зэлукІэн-зэрэшІэн, Адыгеим зыфагъэнэІосэн амал дахэ зэраратыгъэмкІэ «тхышъуегъэпсэу» къарилуагъ, мэфэкІымкІэ пстэуми къафэгъушІуагъ. Цыф лъэпкъ зэфэшъхъафхэр зэкІэ гушъхъэбаиныгъэм зэпэблагъэ зэришІыхэрэр кІигъэтхыгъ, илъэс 90-кІэ узэкІэІэбэжымы, Адыгэ автоном хэкур (адыгэ лъэпкъыр шъхъафит шыІакІэм фэзыщагъэр) зэрагъэпсыгъагъэр, 1991-рэ илъэсым адыгэхэм къэралыгъо гъэпсыкІэр яІэ зэрхъугъэр, илъэс 21-рэ зыныбж Адыгэ Республикэр гъогу зафэ зэрэтетыр, мамырныгъэ шыІакІэу республикэм илтым игъэ-пытэн хэти иІахъ хилъхъан зэрэфаер, илъэси 5-у Мыекъуапэ зэрэщеджэщтхэр шІукІэ агу къиннэу Фатимэ ныбжьыкІэхэм къафэлъІуагъ.

Видеороликъу «Открой для себя Адыгею» зыфиІорэм (бзэр

икъоу зэрамышІэрэр къыдалыты, альэгъурэр нахъ зэхашІэнэу) къафагъэлъэгъуагъ.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей этнографиемкІэ иотдел инаучнэ ІофышІэ шъхъагъу Мамырыкыо Саидэ адыгэхэм якультурэ итарихъ дахъу къафыриІотыкІыгъ. Мы чІышъхъашъом лъэпкъ мини 4-м кІахъу цыпсэхэрэр, анэгукІэ зэфэмыдэхэми, агукІэ зэрэзэпэблагъэхэр, хэти лъэпкъ культурэ гъэшІэгъон зэриІэр кІигъэтхыгъ, культурымкІэ цыфхэр зэрэзэрэшІэхэрэр, ащ зэпэблагъэ зэришІыхэрэр, зэрэзгуригъаІохэрэр къылуагъ. Ижырэ адыгэ лъэпкъым икультурэ бай зэрэгъэшІэгъоныр, лъэпкъ Іуныгъэр анахъ мэхъанэ зилэу зэрэщытыр, адыгэхэм ащ лъэшъу анаІэ тетэу къызэрэрыкІуагъэр, культуэр унагъом къыщегъэзэ зэрэлы-кІуатэрэр, нахъыкІэм нахъыжым сьидигъокІи гъэшІоныхъэ-лыгъэныгъэ зэрэфишІырэр, шэн-хабзэхэмкІэ хъакІэпэгъокІыкІэр, зешакІэр анахъ лъапсэ зыдзыгъэу зэрэщытыр щысэхэр иІэуытыпІэу Саидэ къафыриІотыкІыгъэх. ХъакІэр адыгэхэм зэрялпалэр, фашІэщтымкІэ къогъанэ зэрямыІагъэр къылуагъ. ЗэдэлэпыІэжъ-зэфэгумэ-кІыжъхъу адыгэхэр къызэрэ-

рыкІохэрэми, хъаркІи, нэмыкІыкІи, анаІэ тыраригъэдзагъ. Адыгэ бзылгыгъэм уасэ фашІэу зэрэщытыми кІигъэтхыгъ. Хэти ихабзэ ышІэу, ылыгъэу, нэмыкІ лъэпкъ культурэри ыгъэлъапІэу шыІэнэу къафэлъІуагъ.

Адыгэ телевидением иІофышІэу, «Адыгэ пщынэм итарихъ» зыфиІорэ фильм-пычыгъом иавторэу, ирежиссерэу Кушъу Светэ гушыІэр зыратым анахъ кІигъэтхыгъэр музыкэ лъэпкъ Іэмэ-псымэ зэфэшъхъафхъу адыгэхэм пасэм ялагъэхэм шыкІэпщынэр анахъ къахэщэу, гум нэсэу зэрэщытыгъэр ары. Нэджагъо мош фэдэ мэкъэм дахэр къэзытыр Іэмэ-псымэ зэрэтемылпэ-нэу аІоти, сьидигъуи фэсакъхъу, техъо иІэу зэрэзэрахъэщтыгъэр къылуагъ, хэти икультурэ ыухъу-мэнэу къафэлъІуагъ.

Ащ пыдзагъэу мэфэкІ зэхъхэм адыгэ пщынэ жъынч макъэм зыщилэтыгъ. Ижырэ къэшъо ордэхэр къэзыгъэІуагъэр искусствэхэмкІэ республикэ колледжэу У. Тхъабысымы ышІэ зыхъырым ия II-рэ курс шеджэу Мышъэ Азэмэт, пхъэкІычим теуагъэр я III-рэ курсым (театр отделение шеджэу) Тыгъужэ Адам.

Адыгэ лъэпкъ шъуашэм идэ-

хагъи, адыгэ къашъохэм ябжышІуагъи нэм къыкІагъэуцуагъ мы колледж дэдэм ихореографическэ къутамэ шеджэхэрэ ныбжьыкІэхъу кІэлэгъаджэу Цундышкэ Рузанэ ыгъасэхэрэм.

Колледжым ордэкъэІоным зыщыфэзыгъэсэрэ пшъашъэхъу Кушмэз Иринэ (кІэлэгъаджэр Ц. Куфан) Тхъабысым Умарэ иорэдэу «Бэрэчэт-босын» зыфиІорэр ыкІи Цышэ Заретэ (кІэлэгъаджэр С. Шъхъэбацэр), «Адыгэ пщын» ылоу Сихъу Рэмэзанэ ыусыгъэр къызэралорэм агу къыІэтыгъэу залым чІэс пстэуми яІэгутеу зыкыпхъотагъ. МэфэкІ зэхъхэр къыгъэкІэрэІагъ тхылъ къэгъэлъэгъонэу «Открой для себя Адыгею» зыфиІорэм.

МэфэкІым изэхэщакІохэри, хэлажъэхэрэри зэлукІэгъум зэригъэрэзагъэхэр мыгъуашъу гушІом анэгухэр зэлтыгъэнэ-фыщтыгъэх.

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым икІэлэгъаджэу ыкІи урысыбзэр ІэкІыб къэрал къыкІыгъэхэм ягъэшІэгъэнымкІэ кафедрэм ипашъу Аульэ Фатимэ Іофтхъэбзэ гъэшІэгъонэу афашыгъэмкІэ «тхышъуегъэпсэу» къарилуагъ. Ащ хэлажъагъэхэм ягуапэу нэпэплъ сурэтыбэ зытырарагъэхыгъ.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет.

Сурэтхэр мэфэкІым къыцытырахыгъэх.

Зы мазэ нахъ къэнагъэп

Шъхъээкъо предпринимательхъу, мэкъумэщышІэ (фермер) хъызмэтшІапІэхэм япашъэхъу ыкІи ахэм яунагъохэм ащыщхъу, очылхъу, унэе нота-риушхъу республикэм Іоф шызышІэрэ нэбгырэ мин 19 фэдизмэ шІокІ зимыІэ пенсие ыкІи медицинэ ухъумэнымкІэ тынхэр 2012-рэ илъэсым итыгъэгъазэ и 31-м шІомыкІэу фондхэм ахагъэхъанхэ фае. Мы лъэхъаным зэкІэ ахэм страховой илъэсым уасэу иІэм ыкІи блэкІыгъэ илъэсымкІэ чІыфэу ателым атегъэпсыкІыгъэу атын фаер зыфэдызыр агу къэзыгъэкІыжырэ къэбархэр альагъэІэсыгъэх.

2012-рэ илъэсым шъхъээкъо предпринимательхэм зэкІэмкІи страховой тынхъу фондхэм

ахагъэхъан фаер сомэ миллион 17-рэ мин 208-м нэсы. Ащ шыцъу сомэ миллион 14-рэ мин 386-р ПенсиехэмкІэ фондым ибюджет хагъахъ. А ахъщэр зэрэпсауу физическэ лицкІэ алъытхъу 1966-рэ илъэсым къэхъугъэхэм ыкІи ахэм анахъыжъхэм ІофшІэнымкІэ пенсием страховоу Іахъу иІэм хэхъэ, 1967-рэ илъэсым ыкІи ащ ыуж къэхъугъэхъу страховатэ ашІыгъэхэм атегощагъэ хъурэ сомэ миллион 11-рэ мин 66-р страховой Іахъым, сомэ миллион 3-рэ мин 319-р пенсиехэм мылкъу зыщызэІуагъэкІэрэ Іахъу яІэм ахэхъэ.

Ахъщэу атыгъэр къыдалыгътэн ыкІи ипалъэм зытелытагъэхэм ахэхъагъэ хъуным фэшІІ страховоу тынхъу тыгъэгъазэм и 25-м

нахъ кІасэ мыхъоу атыхэмэ нахъышІу. Мыщ дэжымы зы лъэныкъо зэкІэмэ агу къэгъэкІыжыгъэн фае. Цыфым шъхъээкъо предпринимателэу зари-гъэтхыгъэу, ау ІофшІэныр зэрэ-римыгъэжыгъэм е пІэлъэ гъэ-нэфагъэкІэ къызэригъэуцугъэм ямылтыгыгъэу, страховой тынхэр ипалъэм фондхэм ахигъэхъан фае. Ащ фэдэхэм чІыфэхэр зэтырамыгъэонхэм фэшІІ хэб-зэлахъэхэмкІэ Федеральнэ къу-лыкъум зыфагъэзэнышъ, пред-принимателэу зэратхыгъэр зы-тырарагъэтхыкІыжымэ нахъышІу.

Іоф зышІэрэ предпринимательхэм анаІэ тырадзэ тшІоигъу Урысые Федерацием и Прави-тельствэ Къэралыгъо Думэм бэмышІэу законопроект зэрэ-рихъаллагъэм. Ащ зэрехъокІы

шІокІ зимыІэ пенсие ыкІи ме-дицинэ ухъумэнымкІэ страховой тынхэр зыфэдызытхэр. Шъхъээкъо предпринимательхэм джы-рэ лъэхъаным мээ лэжэпкІэ анахъ макІэу (МРОТ) къэралы-гъом ыгъэнэфагъэм тегъэп-сыкІыгъэу тынхэр къалтыгъэхэм, зыцІэ къетІогъэ законопроектэу апэрэ еджэгъумкІэ аштагъэм 2013—2015-рэ илъэхэм страхо-вой тынхэр мээ лэжэпкІэ анахъ макІэм (МРОТ) фэдэу ІІум те-гъэпсыкІыгъэу атынхъу шыт. Законом кІуачІэ иІэ зыхъукІэ атыштыр зыфэдызыр мээ лэ-жэпкІитІур ПенсиехэмкІэ фон-дым ыгъэнэфагъэмр мээ 12-рэ арагъэожызэ къалтыгъэщт. Джащ фэдэу къэлогъэн фае Урысые Фе-дерацием и Правительствэ джы-рэблагъэ мээ лэжэпкІэ анахъ

макІэр къыхъашт 2013-рэ илъэ-сым къэлэтыгъэныр игъо зэри-лэгъугъэр. Тызыхэт илъэсымкІэ ар сомэ 4611-рэ мэхъумэ, 2013-рэ илъэсым сомэ 5205-м нэсыщт. Мыщ дэжымы зы шап-хъэхэм атетэу 2013-рэ илъэсым фондхэм тынхъу ахагъэхъан фаеу хъуштыр сомэ 32 479,2-рэ (2 х 5205 х 26% х 12). Правитель-ствэм иунашъо страховой тын-хэмкІэ фэгъэкІотэныгъэхэр зы-фэшІыгъэнхэ фаехэри егъэнафэх. Ахэм ащыщых зыныбжэ илъэ-сищ мыхъугъэ сабийхэр зы-пІухэрэр, дзэ къулыкъум хэтхэр, нэмыкІхэр.

ПенсиехэмкІэ фондым
Адыгэ РеспубликэмкІэ
и Къутамэ импрес-
с-кылыкъу.

КЪУАДЖЭМ ИКІЭЛЭ ПІУГЪЭХЭР

«Сэ зэрэслыгтэрэмкІэ, тиметаллургие геологиер ыгу ыкІи ащ кыыхэкІэу чІыгум чІэлгъэр къэгъотыгъэнхэм зыфэгъазэ сшІоигъу. Советскэ Союзым бэ ащ фэдэ чІыпІэу иІэр. Ахэр къэгъотынхэш, си Родинэ ибайныгъэ хэгъэгъошт», — еджапІэм щитхыгъэ сочиненихэм ащыщ горэм джарэуштэу хитхэгъагъ Зэфэс Мурат. Ащ шыблэхъопскІым фэдэу кыгъэгъагъэр макІэ, илгъэс 50-и ыныбжыгъэп идунай зехъожьым. Хэт щыщыгъа ар, тыда зыщапІугъэр ыкІи ищыІэныгъэ гъогу сьд фэдагъа? Ахэр кІэкІэу гъэгъетджэхэм къафэсІуатэ сшІоигъу.

Мурат Мамхыгъэ гурыт еджапІэр 1949-рэ илгъэсым кыуухыгъ. ЫгукІэ бэшлагъэу зыдыІыгъэхэ лыхъон Іофыгъохэм ар ащагъ Темыр Осетиер икІэлэ гупчэу Орджоникидзе дэтыгъэ Темыр-Кавказ кыушхъэ-металлургическэ институтым. Фэдэ зыпылгъэху чІыгум кычІахыхэрэмкІэ кыушхъэ инженерхэр зыщагъэхъазырхэрэ факультетым чІэхъагъ. Истудентыгъо илгъэсхэм Мурат кын макІэп зэпчып фаеу хъугъэр. Еджэныр кын кыфэмыхъуштыгъэми, зачетхэри ушэтынхэри гъэхъагъэ хэлгъэу ытыштыгъэхэми, стипендіе тІэкІоу кыратырэр мээныкыом нахыбэрэ фэхъуштыгъэп. Иныбджэгъу кІалэхэм афэдэу ежыри мэшІокугъогу станциер пчыхъэрэ кІоштыгъ, пхъэр, цементыр ыкІи картофыр зэрылъ вагонхэр ыунэкІыштыгъэх.

Институтым илгъэсхэр псын-кІэу шызэллыкІуагъэх. 1955-рэ илгъэсым Мурат ар къеухы, шхъэихыгъэ шІыкІэм тетэу чІыгум чІэлгъэр фэдэ зыпылгъэхэм Іоф адэшІэгъэнымкІэ кыушхъэ инженер сэнэхъатыр ащ кыреты. Сыбыр агъэкІон фаеу хъугъэ. Иркутскэ хэкум

ИшІушІагъэ дышгъэм пелэ

Ленскэ дышгъэчІэхыпІэу итхэм Іоф ащишІэу ригъэгъагъ.

Километрэ минкІэ хэку гупчэ кІалэм пчыжыгъэу Сыбыр ит тайгам рабочехэм якъалэу Бодайбо хэт, адыгэ къуаджэу Мамхыгъэ кыкІыгъэ кІэлэ ныбжыкІэм иапІэрэ ІофшІэгъу лгъэбэкъухэр мыщ щидзыгъэх. АпІэу дышгъэчІэхыпІэм исменнэ мастерэу щытыгъ, ащ дакІоу Бодайбинскэ къушхъэ техникумым студентхэр щыригъаджэхэр ригъэгъагъ. ЗнакыкІи, зэшІокІэу иІэмкІи ІофшІэным фытегъэпсыхъэгъэ кІалэм дышгъэм икыгъэчІэхын фэгъэхыгъэ ІофшІэныхэм техникэр тэрзэу ащыгъэфедэгъэнымкІэ гъэхъэгъэ шІукІахэр ышІы-хэу ригъэгъагъ. Ащ фэшІ чІэ лгъапІэу «РСФСР-м и заслуженнэ рационализатор» зыфиІорэр кыфагъэгъошагъ.

ИкІыгъэ лгъэшІэгъум ия 60-рэ илгъэсхэм Мурат дышгъэчІэхыпІэу «Дальняя тайга» зыфиІорэм иинженер шхъаІэу агъэнафэ. А лгъэхъаным ежыри кІэщакІоу зыфэхъугъэ ыкІи ишыпкыгъэу зыхэлжыгъэ ГЭС шІыным ренэу зыщычыІэ чІыпІэм зыщыфигъэзагъ. Мамаканскэ ГЭС-у электроэнергиеу киловатт-сыхъати 150-р кызыгыштыгъэу агъэпсыгъэм дышгъэу кычІахырэм хэпшыкІэу хэгъэхъогъэным фищагъэх. Ащ дакІоу мамхыгъэ кІалэм зэмышгъогу метал-

Зэфэс Мурат.

лургиемкІэ хэгъэгум и Министерствэ ыкІи СССР-м и Правительствэ зафегъазэ шахт итгъухъагъэхэу зыІофшІэнкІэу зымыгъэразэхэрэр дренажнэ шІыкІэм тетэу псыхъоу Ленэ дышгъэ кызыщычІахырэ ичІыпІэхэм ахэгъэхъажыгъэхэмэ нахышІотэрзэу. АщкІэ Зэфэс Мурат кыдырагъаштэш, дунаимкІэ анахы драгэ иныр а чІыпІэм цагъэпсы. Специалистхэм «драга» зыфиІорэ гушІыІэм кырагъэкІырэр машинэу дышгъэр зыхэлъ чІыгур къэзытІэу ыкІи ащ псыкІэ дышгъэр кыхъэзыфырэ оборудованиер ары. Мурат зэри-

лгытэщтыгъэмкІэ, ащ фэдэ ІофыгъуакІэм ІофшІэным ипроизводительность инэу зыкырыгъэІэтын ыкІи техникэ-экономикэ ІофшІагъэу яІэхэр нахышІу ышІынхэ ылгъэкІыштыгъ. Ары зэрэхъугъэри. Ащ кыхыгъэ рационализатор предложением а чІыпІэхэм дышгъэу къащыхыжырэм лгъэшэу хигъэгъагъ.

1972-рэ илгъэсым дышгъэм икыгъэчІэхын пылэ мамхыгъэ кІалэм ищыІэныгъэ зэхъокІыныгъэшІу фэхъугъ. Илгъэс 40-м ит Зэфэс Мурат къеджэхэш, Москва ащ, ащ къе-кыжыкы дышгъэчІэхыпІэ объединение «Лензолото» зыфиІорэм игенеральнэ директорэу зрагъэнафэгъэм фэгъэхыгъэ приказымрэ удостоверениемрэ ыІыгъэху. А илгъэс дэдэм СССР-м ия 50-рэ илгъэс зыщыхагъэунэфыкыгъэ лгъэхъаным ІофшІэгъэшІоу иІэхэм афэшІ Лениным иорден кыфагъэгъошагъ.

СССР-м и Правительство хэгъэгум дышгъэ-валлотэ пчыагъэу иІэм хэпшыкІэу хэгъэхъогъэным ыкІи ІофшІэным ипроизводительность псынкІэу зыкыгъэІэтыгъэным афэгъэхыгъэ пшъэрылгъэу кыгъэгъуцугъэр гъэгъэкІэгъэным ІофшІэ нэггыр мин пчыагъэхэр Мурат кыфиІэтынхэ ылгъэкыгъ. Ащ фигъэІорышІагъэ зэхэщэн ыкІи политикэ ІофшІэнуу зэкІэ зэшІуахырэр. Ащ фэдэ ІофшІагІэм

гъэхъэгъэшІухэри кыкІэкІуагъэх. Пэшэныгъэ зыдызэрихъэрэ объединением илгъэс къэс кыралыгъо заказэу иІэр гъэхъагъэ хэлгъэу егъэцакІэ, ащ кыыхэкІэу зэп ащ КПСС-м и ЦК, СССР-м и Совмин, ВЦСПС-м ыкІи ВЛКСМ-м и ЦК язэІапахырэ Быракъ ПІгыж кызырэфэгъэшІуашэрэр.

А лгъэхъаным кыралыгъошхом кІалэр цІэрыІо щэхъу, СССР-м и Министрэхэм я Совет бэрэ рагъэблагъэ, ащ ипашэу А. Н. Косыгиным зІукІэгъу заулэ дырелэ. А уахытэм Мурат кІэщакІоу зыфэхъугъэ ыкІи ишыпкыгъэу зыхэлжыгъэ ІофшІэныхэм яшІуагъэкІэ дышгъэчІэхыпІэу «Кропоткинский» зыфиІорэм пчыжыгъэу чІыпІэу «Сухой Логъ» цагъэпсы, ар ЕвропэмкІи АзиэмкІи анахы дышгъэчІэхыпІэ ин мэхъу. Ащ фэшІ иІофшІэ куп хэтэу СССР-м и Кыралыгъо шІухъафтын кыфагъэгъошагъ ыкІи экономикэ шІэныгъэхэмкІэ кандидатыцІэр ВАК-м кышчымыгъэшІыпкыжыгъэу кыфауы.

Совет кыралыгъом ыпашхъэ Зэфэс Мурат гъэхъэгъэ ин дэдэу щыриІэхэм кыфахыгъэх Лениным, ЛгъэкІо Быракъ ПІгыжым, «Народхэм язэблэгъэныгъэ» яорденхэр, медалыбэхэр. Пчыагъэрэ ар лгъэахлэхэм ядепутатхэм я Иркутскэ хэку совет идепутатэу хадзыгъ.

1981-рэ илгъэсым Іоф зышчышІэрэ чІыпІэм Мурат ошІэ-дэмышІэу ыгу кышчыуцугъ. Ар илгъэс 50-м итыгъ. Джарэуштыгъэ адыгэ кІалэу хэгъэгум шызэлгашІэ хъугъэм ищыІэныгъэ ыухыгъ. Непэ кызынэсыгъэми икыоджэ гупсэ шыпсэхуу зышІэхэрэм, ныбджэгъубэу илагъэхэм ар ащыгъушхэрэп, ренэу дахэкІэ ыцІэ рало.

ТХЪАЙШЪЭО ТІасим.
Адыгэ Республикэм и заслуженнэ журналист.

ВETERАН ІОФЫГЪОХЭР

Президиумым и зэхэсыгъу

Ветеранхэм я Адыгэ республикэ Совет ипрезидиум бэмышІэу иІэгъэ зэхэсыгъом Іофыгъо заулэмэ щатегушІагъэх. «Заом, ІофшІэным, УІэшыгъэ КІуачІэхэм ыкІи хэгъэхъумэкІо органхэм яветеранхэм я Урысые общественнэ организацие ипленумэу шкІогъум и 23-м Москва шыкІуагъэм икІэуххэм атегъэпсыкІыгъэу шІэгъэн фаехэм яхылаІагъ» зыфиІорэ докладыр президиумым и зэхэсыгъо кышчышІыгъ а пленумым иІофшІэн хэлжыагъэу, ветеранхэм я Адыгэ республикэ Совет итхъаматэ ипшъэрылгъэр зыгъэгъэкІэрэ полковникэу Къоджэ Аслъан.

— Урысые Федерацием хэхъэхэрэ республикэ, край, хэку ыкІи автоном округхэм яветеран организациехэм ятхъаматэхэр зыхэлжыгъэхэ зІукІэшхор зытегушІыгъэ Іофыгъор ТекІоныгъэм ия 70-рэ илгъэс изыфэгъэхъазырын, — ыІуагъ Къоджэ Аслъан. — А юбилеим ехъулІэу унэ имыІэу, зыфэе Ізэгъу уц ымыгъотэу, санаторнэ-курорт путевкэ рамытэу зы фронтовик къамылгъээнэу ары пленумым зигугъу щашІыгъэр. Урысые Федерацием ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэм-рэкІэ иминистрэ игуадзэ зэрэхигъэунэфыкІыгъэмкІэ, Къэралыгъо Думэм кыхалгъащт Хэгъэгъу зэошхом хэлжыагъэхэм коммунальнэ фэло-фэшІэ хъакъулахы-хэр атырахынхэу. Ащ фэшІхъафэу заом

иветеранхэр, заом кыхъэхъухыгъэ сабылхэр, тылым щылгъагъэхэр зэошхом хэгъэгъэхэм афагъаджэхэу охытэ блэгъэхэм ашІышты. Урысыем ПенсиейэмкІэ ифонд итхъаматэ игуадзэ кызыгъушІыгъэм хигъэунэфыкыгъэ пенсиейэм хэпшыкІэу къазэрахагъэхъоштыр.

Непэ Урысыем Хэгъэгъу зэошхом иветеранхэу нэггырэ миллион 16-рэ мин 800-рэ ис. А пчыагъэм шыщэу фронтовикхэу нэггырэ мин 365-рэ нахы къэнэжыгъэп. Адыгъым фронтовик 980-рэ нахы исыжыгъ, ащ шыщэу 660-р Мыекъуапэ щэгъэу. Пленумым зэрэхыгъэгъэунэфыкыгъэмкІэ, мы илгъэсым, тыгъэгъазэм и 5-м кыралыгъо пащэхэр зыхэлжыгъэхэ зІукІэу Москва шызэхаштыр зыфэгъэхыгъэгъыштыр ТекІоныгъэм ия 70-рэ илгъэс зэрифэгъошхэу хэгъэунэфыкІыгъэным ары. Ащ шырахыуащт «ТекІоныгъэм ия 70-рэ илгъэс» зыфиІорэ орденымрэ медалымрэ зрагъэхъазырынхэ фаер.

Пленумым шыхагъэунэфыкыгъэ аужы-рэ илгъэсхэм ветеранхэм, анахыу Хэгъэгъу зэошхом хэлжыагъэхэм, ящыІэкІэ-псукІэ нахышІу ылгъэныкыкІэ зэхъокІыныгъэхэр зэрэфашІыгъэхэр. Фронтовикхэм япенсиейэм ахагъэхъагъ, фэгъэкІотэныгъэхэмкІи кыралыгъор къадэлэпыла-гъ. Ау а Іофыгъор ветеран кызырэкІэхэм джыри кыалыІысыгъэп. ЗэкІэми

тинэрылгъэу тыхэгъэу зэрэщыгъэу пштэмэ, уасэхэм къазэрахагъэхэу зэпытырэр, анахыу гъомылапхъэхэр нахы лгъапІэ зэрэхъурэр, мазэ къэс газым, псым, электричесствэм, нэмыкІэхэми ауасэхэр зэрэдэкІуаехэрэр. Непэ медицинэр ыпкІэ хэмылгъэу цыфхэм къыІазэу зэресагъэхэр щыІэгъэп пІоми ухэукоштыгъ. Санаторнэ путевкэхэр лгъапІэх. ЫпкІэ зыхэлъ медицинэ Іофым нахы зеушшомбгъу.

Тиветеранхэм амыгъэшІэгъон алгъэкІырэр къэбар жъугъэм инамалэм тыхэгъэу шыкІогъэ илгъэсшІэ зэошхом икыбархэр зэпырыгъэгъэу кызыратыхэрэр, тицыфхэм лыхыжыныгъэ ахэлгъэу зэрэзэуагъэхэр зэрэчІаухъумэрэр. Ахэм язэраркІэ, тикъэралыгъо ихышІгъэ ныбжыкІэхэр щыгъуазэхэп. Ауужыпкыэм Москва игурыт еджапІэ горэм щеджэхэрэм анахы зэошхом зыщыкІуагъэр къаІонэу зяупчІыхэм, Куликовскэ заор арэу аІуагъ. Заор Гитлер кырымгыгъэжыагъэу, Сталиныр арэу ащ икІэгъэкІуагъэр къэбархэр атІуштых.

ЯтІонэрэ ІофыгъомкІэ ветеранхэм яреспубликэ Совет итхъаматэ игуадзэу Л. С. Рудяк президиумым и зэхэсыгъо кышчыгушІагъ. АР-м иветеранхэм я Совет ипрезидиум ышІыгъэ унашшом тегъэпсыкІыгъэу ветеранхэм яреспубликэ Совет изымыгъэгъу конференцие 2013-рэ илгъэсым, шылэ мазэм и 24-м Мыекъуапэ

щызэхаштэнэу зэрэрахыуагъэр ащ кыІуагъ. Ащ иделегатхэр нэггырэ 66-рэ хъунхэу агъэнафэгъэх. Район пэпчы ветеран делегати 4—5 кыарыкІын фаеу игъоу алгъэгъу. Мыекъопэ къэлэ ветеран организациер анахы иныш, ащ иделегатхэу нэггырэ 13 къагъэлгъэгъошт. Джащ фэдэу прокуратурэм, МВД-м, Урысые флотым, мээ хызымэтым, гъэсэныгъэм, ФСБ-м, УІэшыгъэ КІуачІэхэм яветеран организациехэм яделегат тІурытІу конференцием иІофшІэн хэлжыгъыштых.

Зымыгъэгъу конференцием щатегушІыштых ТекІоныгъэм ия 70-рэ илгъэс изыфэгъэхъазырынкІэ ыкІи ар зэрифэгъошхэу хэгъэунэфыкыгъэнымкІэ ветеран организациехэм пшъэрылгъэу яІэхэм, тызхэт илгъэсым иаужырэ мазэ ветеран организациехэр зыпылгыштыгъэ Іофыгъохэм, 2013-рэ илгъэсым ветеранхэм яреспубликэ Совет Іоф зэришІэгъыштым иплан.

Президиумым и зэхэсыгъо кышчыгушІагъэх район советхэм ятхъаматэхэу НэмытІэкъо Юрэ (Теудожь район), Ацумьжъ Кушчыку (Шэуджэн район), Джэндэрэ Мосэ (Адыгэкъал), Хъут Ахъмэд (Кошхъэблэ район), Михаил Зайцевыр (Красногвардейскэ район), нэмыкІэхэри.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат.
Ветеранхэм яреспубликэ Совет ипресс-секретарь.

Хъанэху Мыхамодэ Ибра-хымэ ыктор Хэгъэу зэошхор кыизежыагъэр мэзитлу нахь мыхъугъэу шыхъэгъусэу Асыет бын-унагъом къахини дэ-кIыгъагъ. Апэрэ пшъэшъэ-жыер къафэхъугъэкIагъ, ыныбжъэ джыри илъэс хъугъа-гъэп. ЫшнахъыкIэ Индрыси илъэс имыкIуи ыуж къи-нагъэу дащыгъагъ, илъэс 19 нахь ымыныбжъэу Жъогъо Плъыжыым иорденрэ тамы-гъэу «Отличный сапер» зыфи-лорэмрэ заом кыицилэжы-гъагъэх. Янэу Фэтхъан писъ-мэ цэнэбз цIыкIоу кыифа-кIохэрэр ары цызыгъаIэ-цтыгъэр. Къиышхо телыгъ, сабыицъу къэнагъэр цIыкIу-гъэх, пшъэшъэжыем уз гъэ-тIылыгъэ илагъ. Нысэ цIыкIоу кыифацагъэми ыгу егъу-цтыгъ, кIэлэ дэдэу шыхъэгъу-сэ зэрэдащыгъэр игукъэуагъ. Мыиц дэжыым ар зэрэекуа-гъэр зымыгъэиIэгъуагъэ чылэм кыидэкIыгъагъэп: ежъ исабыи янэ фыхы, унагъор кыинэу зы-хъыр гуащэм дигоцъинэу ку-пэгъум Асыет дыкIэуцогъагъ.

1943-рэ илъэсым Индрыс зыхэт дивизиер Красноармей-скэ районым кыицыуцугъэу къэбар зызыхахым, янэ къэзы-гъэуцужыын цылагъэп, окIо-фэкIэ зыфэлэжэжыицтыгъэп. Мыиц дэжыми Асыет игуащэ шлоигъор дишIагъ, тылыр зэ-начи, Индрыс дэжъ кIуагъэх, янэрэ ыкторэ зэригъэлъэгъу-гъэх. Фэтхъан ыгу жыи дэкIы-гъагъ, ау гумэкI мыхъыжыым хэтэу псэуцтыгъ. Мэзэ дэулэ тешIагъэу Индрыс Керч нэ-мычыжыэу цыфэхыгъагъ, янэу хыбэй хъугъагъэм ащ бэ лыгъэиIэжыыгъэп.

Асыет изакъоу унагъор кылыбжэнагъ. Ар бэрэ игуащэ кIэрысынэу мыхъугъагъэми, кыинэу зэпачыгъэхэм зэпэб-лагъэ ышIыгъагъэх.

Зэо ужым, сэкъатныгъэ илэ хъугъагъэми, шыхъэгъусэу Мыхамодэ кыгъэгъэжыи, сабыицI етIани къафэхъу, ежъ ыш-ышыхъуэрри ахэм ахэтэу аплугъэх, рагъэджа-гъэх, цыфы ашIыгъэх.

Урысыем ижIогъум иаужы-рэ тхъаумэфэ мафэ ным и Ма-фэу цыхагъэунэфыкIы. Непэ-зыныбжэ илъэс 70-м ехъугъэ Марыет мэфэкIым фэгъэ-

«Слэ сырыкIошъоу зысыублагъэм кыищегъэжыагъэу згъэрэзэшъугъа сыккъэ-зылфыгъэр, быдзыщэ Iэшлоу ащ кыиситыгъэм пэгъохышъунэу силэ сэ шлагъэ? Сыхэмыукъонэу сэ сшIэрэр зы — егъашIэм, тьян, о ренэу уилышIт сыгу. Ным ду-наим укыитырегъахъо, ныр шыIэныгъэм ылапс. Ным шыIэныгъэм игъогу кыипфызIуехы, утырещэ. Ныр сыдигъуи кыюжэ, гупсэфырэп. Ныр унэм кIэсэныр зэрэкIэгъэкъуагъэм фэдэу, унагъом кIэгъэкъонышхоу иI. А пстэур сэ сянэ сеплъызэ зыхэсшIэгъэ шэн-хабзэх, ащ кыисхильхъэгъэ зекIуакIэх».

М. КУШЪЭКЪУ.

СЯНЭ КIАС

хыгъэу янэ икъэба-рэу кыиIотагъэр бэ.

— Сянэ кыинэу ылэгъугъэр мыу-хыжъ, — къетхы ащ. — Ятэ (сэ ся-тэжъ) «кулак» аIуи дащи, алэгъужыы-гъэп. Илъэс 15 нахь ымыныбжъэу кол-хозым хэхъэгъагъ. Нэужым Яблонев-скэм дэт консер-вышI комбинатым Iуагъэхъэгъагъ.

Пшъэшъэжыи Иорыдэгъазэр ихъупхъагъэкIи игулытэкIи псынIкIэу къахэщыгъагъ, Тем-рюк цыIэ консервышI комби-натым агъэкIогъагъ.

А лъэхъаным стахановскэ IофшIакIэр къежыагъэу, зэнэ-къокъухэр зэхашхэу шытыгъ. Сянэ ВДНХ-м агъэкIогъагъ. ТхъамэфитIо кълэ шхъалэу тилэм кыищырацэкIыгъэх, те-атрэхэм, музейхэм ашагъэх, за-рагъэплыхыагъ, агъэшIуагъэх.

Бэрэ сянэ сегупшысэу кыи-хэкIы. Зыфэдагъэр сыгу къэсэ-гъэкIыжыи, сынэгу кыиIэсэ-гъэуцожыи. СыдэушIтэу сшы-гъэми, кыинэу ылэгъугъэм емылгытыгъэу, гукIэгъушIэу, цыф хьалэлэу, цыфышIоу зэ-рэщытыгъэр ашъхъагъ къэхъу.

Сэ бгъуитIумкIи сырякъо-рылгъ-пхъорэлгъ гъэшIогъэ цыкIоу сыщытыгъ. Сятэжыи-тIури байгъэх, Совет хабзэр кыизыдахым ыуж агъэкIоды-гъэхэм къахэфагъэх.

СянэкIэ синэнэжъэу Фэтхъан кыифащгъэ нысэр игунэсыгъ, кыизэращэу ар Тхъэм елъэIу-гъагъ нысэр пшъэшъэлыфы хъу-нэу. Къыдэхъугъэ ыкIи, пшъэшъы 5-рэ зы шъаорэ ащ кыифэхъу-гъагъ. Сэри зэу ахэм сашыш.

Пщыпхъу сымаджэмрэ пщы-къо ибэхэу унэм кыинагъэхэм-рэ ны ыкIи ты папкIэу сянэ къахэнэгъагъ. ЗэкIэми зэрапы-римыкыушIтыр кыгурыIуагъэу сэ Афыпсыпэ сянэ янэу Сурэт-хъан дэжэ сищэгъагъ.

Дунэешхом щыкIогъэ зэо-гъэблэ тхъамакIагъохэм сэ сянэ ахэныгъэп. Мэзым тамэкIэ кыирихырэ пхъэр зэIуиыгъэкIэмэ, шIомыкIы ышIымэ, станицэу Пашковскэм нэфшъагъом жэ-жыемкIэ нигъэсызэ арищэ-цтыгъ. Мафэм къэжыугъэ чIыгу шIланэм жэр, ежыыр шы папкIэу кIэтэу, кыишIышъужышIтыгъ.

Пындж стэчанрэ хьалыгъу такъырэу ащ унэм кыишъы-жышIтымрэ яжэхэу кIэлэ ибэ-хэр кыипаплъэщтыгъэх. Къы-зигъэгъэжыкIэ, колхоз хъасэу къежэрэр бырсыр хэмылгъэу ылэгъышIтыгъ.

Чэщыри Iофэу ышIэщтыр хъазыр зэпытыгъ, ежыими Тхъэм кыишIышъагъэу шIуа-гъэу хэлъыр мыхъыжыгъ. ДэкIо-бзэкIуагъ, Iэшлоу пшэры-хэщтыгъ, шэн гъэтIылыгъэ илагъ, ымакъэ Iэтыгъэу опсэ-уфэ гушIылагъэп.

ГъэшIобзацIэхэр афиусынхэр сянэ икIэсагъ. Тыхьаблэ тес ны-охэм ятеплъэ-Iуплгъэ хигъэунэ-

зиIокIэ, сыгушIогъэ къесхъа-кIышIтыгъ.

Джащ фэдэу чыхIэн дытэны-ми лъэшэу тегъэпсыхъэгъагъ. Адыгэ шъошэ дыным хэшIыкI ин фыриIагъ, янэ кыидалгы-гъэм фэдагъ. Ыгъотырэ Iудэнэ зэфэшъхъафхэмкIэ шъуашэр ыгъэдахэщтыгъ, тхыпхъэ дахэ-хэмкIэ тамыгъэхэр хигъэунэ-фыкIхъэ, ыгъэкIэракIэщтыгъ. Ащ сипшъашъэхэми сипхъо-рэлъфхэми афидыгъэ саехэр яцIыкIугъом кыищегъэжыагъэу ялагъэх. Сянэ ыдыгъэ адыгэ шъуашэр Адыгэкъалэ имузей бэрэ пылэгъагъ.

Мэкъэмэ дахэкIэ шъабэу Къурланым къеджэщтыгъ сянэ, Къурлан ыгъазэщтыгъ. Къэра-лыгъо зэфэшъхъафхэм кыары-кIышIтыгъэ апэрэ адыгэ хъакIэ-хэм ашыщ Къурлан дэхэ дэдэ зэ-горэм кыиздихыгъагъ. Ныохэр ащ езэрэгъэплыхыгъэх, Iэ щафагъ, Тхъэм елъэIугъэх. Ау Къурла-ным къеджэн ахэм ахэтыгъэп.

Тянэ Къурланым дэгъоу кыи-зэреджэрэр зышIэрэ бзыль-фыгъэм ариIуи, ар нэшхъэигъо зиIэ унагъом лъэтемыгъэу къа-гъэсыгъ. Къурлан зэпэжыу-жъэу ыкоки ралъхъагъэр кыи-зэгъухышъ, мэкъэмэ теубы-

тэгъэ гъэнэфагъэкIэ IупкIэу, жынчэу, хъукъоныгъэ ымышIоу къафеджэ. НэмыкI дунэе рэхъат мыхъыжъ горэм ухыригъэлъасэу, гури лъэшэу ыгъэшъабэу къе-джэ, щысхэри егъэIасэх.

Бирам мафэр кыиысыкIэ, кIо зышIоигъохэр зэкIэ къэ-халгъэм ышIэщтыгъэх. Зэрэда-хъэу зидунай зыхъожыгъэ бислъымэнэу дэлъхэм дыухъэ лъапIэр къафихышIтыгъ. Къур-ланым афеджэщтыгъ, Тхъэм афелъэIушIтыгъ.

Теуцожь районым кыищыдэ-кIышIтыгъэ гъэгъэтэу «Знамя коммунизма» зыфилорэм Хъа-нэху Марыетрэ Мыхамодэ-рэ илъэс 50 зэрэздагъэшIагъэм фэгъэхыгъэу 1979-рэ илъэсым тхыгъэ кыишIуыгъагъ. Асыет игушIыIэхэу тхыгъэм кыишафэ-хэрэр джырэ уахътэмкIи, бзылгыгъэ пстэумкIи гъэсэ-пэтхыдэх: «Рэхъатныгъэ зэры-мылгъ унагъом сабыир цыгъэ-сэгъуай. НахъыбэмкIэ ар зып-ишъэ дэкIырэр ныр ары. Сабы-им дахэ епIон фае, уахътэ тебгъэкIодэн фае, гушIыIэкIэ бгъэсэн фае. Мыхъухэщтыр нIэ теицэныр ары».

Илъэс 23-рэ ащ тешIагъэу Асыетрэ Мыхамодэре апхъу Марыетрэ шыхъэгъусэрэ зы-зэдэпсэхэрэри илъэс 50 зэрэ-хъугъэр игъэкIотыгъэу хагъэ-унэфыкIыгъ.

— Нэу дунэе нэфыр кыиозы-тыгъэм сыдэушIтэу умакъэ Iэтыгъэу удэгъушIыIагъ. Ным ыгу хэзыгъэкIырэр нэпэнчъ.

Ны зиIэ пстэуми, ашъхъэ-кIэ ны хъугъэхэми Ным и Ма-фэ цыIэ зэрэхъугъэмкIэ та-фэгъушIо. Ным иIэшIуыгъэрэ игукIэгъурэ агъэлъэпIэнэу зэ-кIэми тяджэ.

«СэшIэжыи сыккъэсыма-джи пIэм сызыхэгъуалъ-хъэм оры, тьян, гыгъэр, гуIагъэр оры. Сыхъужыи слъакъо сызытеуцожыым оры, тьян, апэу къэзылэгъугъэр. СэшIэ, орыкIэ сыдигъуи сыкIал, сыхэлъ сэ кушъэм. Уип-сэлъэ шъабэ зэлыгъэна-фы сицIыIэныгъэ, унитIу кыинэу плэгъугъэр акIэсэлыагъо. Сезэщырэп сыдигъуи уипсэлъэ дахэ».

М. КУШЪЭКЪУ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.
Сурэтым итхэр: Кушъэкъо Марыет янэрэ ятэрэ.

Цыфхэм нахь апэблагъэ ашIых

ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм шыIэм фэIо-фашIэхэу афигъэ-цакIэхэрэр цыфхэм нахь апэб-лагъэ шIыгъэнхэм иIофы-гъохэр ренэу зэрехъэх. ШыкIэ зэфэшъхъафхэм азыфагу дэ-гъоу зыкыищызыгъэлъэгъуа-гъэхэм ашыщ ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэ иIофышIэ-хэм автомашинкIэ къаIухъэзэ республикэм ипсэупIэ анахь чыжыахэм ащыпсэхэрэм зэра-

IукIэхэрэр, фэIо-фашIэхэр зэрафагъэцакIэхэрэр. Ищы-кIагъэ хъумэ, зэIукIэгъухэр ащызыхащэ къоджэ еджапIэ-хэм, почтэм икъутамэхэм, къоджэ псэупIэхэм яадминис-трациехэр зыIэтхэ унэхэм. 2012-рэ илъэсым имэзибгъу телытэгъэ зэфэхысыжыахэм кыизэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, а пIалъэм кыиIоцI нахь псын-кIэу къекIокIызэ цыфхэм Iоф адэзышIэрэ къулыкъум дэкIы-

гъо 35-рэ зэхищагъ, республи-кэм ипсэупIэ 59-мэ адэс нэб-гырэ 662-рэ ригъэблэгъагъ, ахэр зыгъэгумэкIышIтыгъэхэ Iофыгъо 738-рэ афызэхыфыгъ. Цыфхэм яшIоигъоныгъэхэр гукIэгъу хэлъэу афэгъэцэкIэ-гъэнхэм анаIэ тырадзэ, Пенси-ехэмкIэ фондым и Къутамэ иIофышIэхэр апэрэ купым хэ-хъэрэ сэкъатныгъэ зиIэхэм, зыныбжэ илъэс 80-м нэсыгъэ-хэм яунэхэр къаIухъэхэзэ,

кыиыкIэупчIэхэрэ Iофыгъохэр афызэхыфышIтыгъэх. А шы-кIэм тетэу нэбгырэ 15-м фэIо-фашIэхэр афагъэцэкIагъэх.

ИлъэситIу хъугъэу респуб-ликэм ипсэупIэ анахь инхэм ащышхэу поселкэхэу Яблонев-скэмрэ Каменномостскэмрэ ПенсиехэмкIэ фондым икIыхъэ Iоф зышIэрэ иконсультационнэ пунктхэм цыфхэр ашарагъэб-лагъэх. А шыкIэм тетэу мэ-зибгъум кыиIоцI нэбгырэ 1557-рэ рагъэблэгъагъ.

Цыфхэм гуапэ ащыхъугъ ПенсиехэмкIэ фондым и Къу-тамэ иIэшъхъэтетрэ отделхэм япашэхэмрэ мазэ къэс дэкIы-хъэзэ цыфхэм зэраIукIэхэрэр. А шыкIэм тетэу мэзибгъум кыиIоцI ПенсиехэмкIэ фон-дым Адыгэ РеспубликэмкIэ и

Къутамэ иIэшъхъэтет псэупIи 7-мэ ащылагъ, нэбгырэ 37-рэ ригъэблэгъагъ, отделхэм япашэхэм яегъэблэгъэнхэм Адыгеим щыпсэурэ нэбгырэ 1240-рэ ахэлэжыагъ. ЗэIукIэ-гъухэм цыфхэм нахьыбэрэ къащатырэ упчIэхэм ащышхы: пенсиехэр зэрэцIыкIухэр ыкIи ахэр къэлэтыгъэнхэмкIэ амалэу цыIэхэр; зыныбжэ илъэс 80-м нэсыгъэхэм пенсиехэр зэрара-тыхэрэ шыкIэр; сэкъатныгъэу яIэмкIэ купэу зыхахъэхэрэр нахь цыкIу зыхъужыкIэ, пен-сиехэмрэ мазэ къэс аратырэ ахъщэ тынхэмрэ зэрэзэхъо-кIыхэрэ шыкIэр.

ПенсиехэмкIэ фондым
Адыгэ РеспубликэмкIэ
и Къутамэ
ипресс-къулыкъу.

Адыгэ Республикэм и Законэу «Патронатым ехылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илъэсым чъэпыогъум и 24-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Патронатым ехылаагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу N 107-р зытетэу «Патронатым ехылаагъ» зыфиорэм 2007-рэ илъэсым бэдзэогъум и 24-м аштагъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр, 2007, N 7) мы кыкылэтыклогъэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 2-рэ статья ия 5-рэ пункт хэт гушыгъэхэр «патронат Иофыр зыгъэацкларэм» зыфиохэрэм ачыплэккэ «учреждениеу патронатыр къафэгъацкларэр» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм;

2) я 3-рэ статья:

а) я 5-рэ лахьыр мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«5. Адыгэ Республикэм шыпсэурэ клэлэцлыкълэхэр ны-тыхэр зимылэжхэм ыккы аналэ зытемытыжхэм къэнагъэхэм яплун фэгъэгъэ кыулыкълэхэм адашлыр зэзэгъыныгъэм тегъэпсыхьагъэу ащ фэдэ клэлэцлыкълэхэр зыцаыгъэхэр интернатым кызычкыжхэр нэуж патронатыр къафэгъэгъацклогъэ учреждениер лъэныкыо зэфэшхьафхэмккэ ахэм алъэплъэ.»;

б) я 6-рэ лахьым хэт гушыгъэхэр «я 5-рэ пункт» зыфиохэрэм ауж гушыгъэхэр «я 2-рэ пункт» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм;

в) я 7-рэ лахьым хэт гушыгъэхэр «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет» зыфиохэрэм ауж гушыгъэхэр «Гъэсэнныгъэм ылъэныкыоккэ Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ хабзэ игъэцккэло органэу ащ фэгъэгъацкларэр» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм;

3) я 4-рэ статья:

а) ия 6-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«6) ыпшгъэккэ зигугъу къэтшыгъэ клэлэцлыкълэхэм ялофхэм афэгъэгъэ кыулыкълэхэм зэзэгъыныгъэ адешлы, федеральнэ хэбзэгъэуцугъэмрэ Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэрэ атегъэпсыхьагъэу Иофыгъоу кызуцухэрэр зэшлуехых;»;

б) мыщ фэдэ къэлуаккэ зилэ я 7 — 12-рэ пункткларэхэр хэгъэхьыгъэнхэм:

«7) ащ фэдэ клэлэцлыкълэхэр интернатым кызычкыжхэрэм ыуж нэбгыр тельгъэу программэ афызэгъэуцогъу;

8) социальнэ, психологэ, егъэджен лъэныкыохэмккэ ащ фэдэ клэлэцлыкълэхэм афэгъэхьыгъэ Иофхьабзэхэр зэшлуехых;

9) клэлэцлыкълэхэм хабзэу шыпэм кыдылтыгъэрэ фитыныгъэу ялэхэр гъэцклагъэ хъунхэм пае Иопылэгъу афэхьыгъэ;

10) социальнэ Иопылэгъумккэ Иофхьабзэхэм

язэшлохын ыналэ тырегъэты ыккы ащккэ Иопылэгъу афэхьыгъэ;

11) сэнэхьат гъэсэнныгъэ зэрагъэгъотынымккэ, медицинэ Иопылэгъу ятыгъэнымккэ, Иофшлэлэхэм алу-хьанхэмккэ, зычлэсыщт унэу ялэхэр къафэгъэнжыгъэнхэмккэ ыккы зычлэсыщт унэхэр ятыгъэнхэмккэ ащ фэдэ клэлэцлыкълэхэм ишлуагъэ арегъэккы;

12) Адыгэ Республикэм ыпшгъэккэ зигугъу къэтшыгъэ клэлэцлыкълэхэр шыпсэухэрэм ялофхэм язэшлохын фэгъэгъэ кыулыкълэхэм адашлыр зэзэгъыныгъэм тегъэпсыхьагъэу нэмыккэ фитыныгъэхэр ыккы пшгъэрылхэр илэх.»;

4) я 5-рэ статья хэт гушыгъэхэр «Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ» зыфиохэрэм ачыплэккэ гушыгъэхэр «федеральнэ хэбзэгъэуцугъэр» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом клуачлэ илэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэм ыуж мэфипшлэ зытешлэккэ мы Законом клуачлэ илэ мэхьы.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
ТХЪАКЛУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 31-рэ, 2012-рэ илъэс
N 135

Адыгэ Республикэм и Закон

Хэбзэлахьхэр ательхьэгъэнхэмккэ патент шыккэм игъэфедэн ехылаагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илъэсым шэклогъум и 15-м ыштагъ

Урысые Федерацием и Хэбзэлахь кодекс ия 346⁴³-рэ статья тегъэпсыхьагъэу мы Законом аштагъ

А 1-рэ статья. Пстэуми афэгъэхьыгъэ положениехэр

Мы Законом тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм чыплэу ыубытырэм хэбзэлахьхэр ательхьэгъэнымккэ патент шыккэм клуачлэ шырилэ хьушчт.

Я 2-рэ статья. Предприниматель Иофшлэн лъэпкыым елытыгъэу унэе предпринимательым илъэсым кыкклогъу хахьоу илэн ылъэккыштым тегъэпсыхьагъэу хэбзэлахьым итынклэ патент шыкклар зэрагъэфедэштыр

Предприниматель Иофшлэн лъэпкыым елытыгъэу унэе предпринимательым илъэсым кыкклогъу хахьоу илэн ылъэккыштым тегъэпсыхьагъэу хэбзэлахьым итынклэ патент шыкклар мы Законом гуадзэу илэм диштэу агъэнафэ.

Я 3-рэ статья. Адыгэ Республикэм изакон залэмэ клуачлэ ямылэжхэу лыгъэгъэным ехылаагъ

Мы кыккылэтыклогъэрэм клуачлэ ямылэжхэу лыгъэгъэнхэм:

1) Адыгэ Республикэм и Законэу N 377-р зытетэу «Унэе предпринимательхэм патентыр ыльапсэу хэбзэлахьым итынклэ кызыррыккэ шыкклар зэрагъэфедэрэм ехылаагъ» зыфиорэм 2005-рэ илъэсым шэклогъум и 29-м кыдэккыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр, 2005, N 11);

2) Адыгэ Республикэм и Законэу N 304-р зытетэу «Унэе предпринимательхэм патентыр ыльапсэу хэбзэлахьым итынклэ кызыррыккэ шыкклар зэрагъэфедэрэм ехылаагъэм зэхъоклыныгъэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ» зыфиорэм 2009-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 2-м кыдэккыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр, 2009, N 12);

3) Адыгэ Республикэм и Законэу N 7-р зытетэу «Унэе предпринимательхэм патентыр ыльапсэу хэбзэлахьым итынклэ кызыррыккэ шыкклар зэрагъэфедэрэм ехылаагъ» зыфиорэм 2011-рэ илъэсым мэкъуогъум и 8-м кыдэккыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр, 2011, N 6).

Я 4-рэ статья. Мы Законом клуачлэ илэ зыхьурэр

2013-рэ илъэсым шылэ мазэм и 1-м кышы-ублагъэу мы Законом клуачлэ илэ мэхьы, ау офици-альнэу кызыхаутырэм мафэм ыуж мазэм нахь мымаккэ тешлагъэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
ТХЪАКЛУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 26-рэ, 2012-рэ илъэс
N 139

Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэккэ и Министерствэ иунашъу

Цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцккэн фытегъэпсыхьэгъэ къэралыгъо шапхъэхэу «Зыныбж хэклогъэгъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ Адыгэ Республикэм и стационар учреждениехэм яфэло-фашлэхэр ащыфэгъэгъэцккэгъэнхэр» ыккы «Яунэ исхэу ясоциальнэ фэло-фашлэхэр (мыщ кыхеубытэх медицинэм ылъэныкыоккы яфэло-фашлэхэр афэгъэгъэцккэгъэнхэр» зыфиохэрэр ухэсыгъэнхэм ехылаагъ

Адыгэ Республикэм шыпсэурэ цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцккэнккэ къэралыгъо шапхъэхэу 2009-рэ илъэсым мзэаэм и 12-м аухэсыгъэхэм шлуагъэу къатырэм нахь зыкыгъэгъэтыгъэным фэшл унашъо сэшлы:

1. Мы кыккылэтыклогъэрэр ухэсыгъэнхэм:

— цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцккэн фытегъэпсыхьэгъэ къэралыгъо шапхъэхэу «Зыныбж хэклогъэгъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ Адыгэ Республикэм и стационар учреждениехэм яфэло-фашлэхэр ащыфэгъэгъэцккэгъэнхэр» зыфиорэр мыщ игъусэ гуадзэу N 1-м диштэу;

— «Яунэ исхэу ясоциальнэ фэло-фашлэхэр (мыщ кыхеубытэ медицинэм ылъэныкыоккы яфэло-фашлэхэр), афэгъэгъэцккэгъэнхэр» зыфиорэр гуадзэу N 2-м диштэу.

2. Мыхэм къафэло-фашлэхэр учреждениехэм япащэ-

хэм къэралыгъо шапхъэхэм атегъэпсыхьагъэу Иофшлэнымрэ зэхашчэнхэм.

3. Къэбар-правовой отделым (О.В. Долголенкэм):

— мы унашъор Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэккэ и Министерствэ исайт ыккы Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ хабзэ игъэцккэло органхэм яофициальнэ сайт кыаригъэхьанхэм;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ кыдэккырэ сборникхэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр» зыфиорэм кыхаутыным пае алэккыгъэхьанхэм;

— Урысые Федерацием ишгъолырхэм яшпхъэ-правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае мы унашъор Урысые Федерацием юстициемккэ и Министерствэ и Гъэло-фашлэхэу Адыгэ Республикэм шыпэм фигъэхьанхэм.

4. Цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцккэн фытегъэпсыхьэгъэ къэралыгъо шапхъэхэу «Зыныбж

хэклогъэгъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ Адыгэ Республикэм и стационар учреждениехэм яфэло-фашлэхэр ащыфэгъэгъэцккэгъэнхэр» ыккы «Яунэ исхэу ясоциальнэ фэло-фашлэхэр (мыщ кыхеубытэ медицинэм ылъэныкыоккы яфэло-фашлэхэр) афэгъэгъэцккэгъэнхэр» зыфиохэу 2009-рэ илъэсым бэдзэогъум и 21-м N 151-р зытет унашъоу Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэккэ и Министерствэ ыштэгъагъэхэм клуачлэ ямылэжхэу лыгъэгъэнхэм.

5. Мы унашъом игъэцккэн зэрэклогъэм иуплэккыун сшхьэккэ зыфэсэгъазэ.

6. Официальнэу кызыхаутырэм мафэм шыублагъэу мы унашъом клуачлэ илэ мэхьы.

Министрэу Наталья ШИРОКОВА.
къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 3, 2012-рэ илъэс
N 247

ЛЪЭПКЪ ИСКУССТВЭМРЭ ШІЭЖЬЫМРЭ

КІэрэщэ Тембот егъашІи кЪытхэтыщт

Адыгэ лъэпкъым кыыхэкІыгъэ зэлъашІэрэ тхакІоу, СССР-м и Къэралыгъо шІухъафтын кызыфагъэщы-шэгъэ КІэрэщэ Тембот ыныбж илъэси 110-рэ зэрэ-хъугъэм фэгъэхыгъэ литературнэ-музыкальнэ шІэж пчыхъзэхыхъэ Мыекъуапэ щыкІуагъ.

Нэхэе Тэмар.

2012-рэ илъэсыр АдыгеимкІэ КІэрэщэ Тембот и Илъэс. Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэ Цэй Ибрахимэ ыцІэ зыхьырым, гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ республик институтым, тиреспублик ит еджапІэхэм, культурэм иунэхэм, нэмыкІхэм КІэрэщэ Тембот иІофшІагъэ ехыліІэгъэ зэхыхъэхэр гум кынэжынэу ащызэхашагъэх. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние идиректор шхъаІэу, Урысыем культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэшхоу ІофшІэу, Адыгеим искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэшхоу Хъот Заур кІэщакІо фэхъуи, тхакІом ищыІэныгъэ кызыІотыкІырэ зэхыхъэр лъэпкъ искусствэм ишэпхъэ лъагэмэ адиштэу зэхашагъ.

— Филармонием тІысыпІэ нэкІ иІэжыгъэп, чІэхъанхэ амылэкІэу пчъІоум Іутыгъэр макІэп, — квалуатэ пчыхъзэхыхъэр зезыщгъэ артистхэу Афэ-шІэгъо Фаинэрэ Сихъу Станиславрэ. — Зыныбж хэкІотагъэхэр, студентхэр, тимылъэпкъэгъухэр бэ хъухэу чІэсыгъэх. Орэдэу щыжынчыгъэхэр артистхэм адыгабзэкІэ квалуагъэх.

Тхыгъэхэм кЪяджэхэзэ

КІэрэщэ Тембот ытхыгъэхэм ащыщхэу «Шыу закъу», «Куко», «Шапсыгъэ пшъашъ», «Хъадж-рэт» зыфиІохэрэм, нэмыкІхэм къахэхыгъэ пычыгъохэм орэд

къэзыІогъэ артистхэр къяджагъэх. АР-м исимфоническэ оркестрэ идирижер шхъаІэу, Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгеим искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэшхоу Петр Шаховыр «Шахъомрэ пшъэшгъэ пагэмрэ» зыфиІорэм кыыхэхыгъэ пычыгъом къеджэзэ, гупшысэхэм узэлъаштэ. Дирижерым ымакъэ зэхэпхызэ, кыІорэм уасэ фэошІы, нэужым оркестрэм произведениер кырегъаІо.

Дзыбэ Мыхъамэт «Шыу закъом», Жъэкъщэкъул Маринэ «Насыным игъогу», Нэхэе Тэмарэ «Шапсыгъэ пшъашъгъэм» къахэхыгъэхэм къяджагъэх. Орэдэу, орэдусэу ХъэкІэко Алей ижыгъэрэ орэдэу «Къэбэртаемэ ячэште-ор» узыІэпищэу кыІуагъ. Мырзэ Дзэпщэр Гъонэжыкыко Аскэррэ зэдаусыгъэ орэдэу «Джары шІу-лъэгъур» зыфиІоу Даутэ Сусанэ

Дзыбэ Мыхъамэт.

тызэригъэдэлугъэм икІэрыкІэу тамэ ритыжыгъэу тэлъытэ.

Купэу «Ошъутенэм» иартистхэу Хъут Рустам, Даутэ Сусан, Жъэкъщэкъул Маринэ зэгъусэхэу лъэпкъ орэдхэр кызыралау-гъэми уегъэгущІо. Зы орэдым нэбгырищыми зыкыщыагъоты, дахэу кыдэшбох. Пчыхъзэхыхъэм исценарие зытхыгъэ Афэ-шІэгъо Фаинэ кызырэтиІуагъэу, КІэрэщэ Тембот ытхыгъэхэмкІэ, ыгъэцэкІэгъэ ІофхэмкІэ, мурадэу иІагъэмкІэ кытхэтэу тлътэзэ, шІэжэ зэлукІэр зэхашагъ.

Ансамблэу «Ислъамыем» иартистхэр шІэжэ концертым хэлажъэх.

ХъакІэко Алей.

КІэрэщэ Тембот ижыгъэр адыгэ орэдхэм яугъоин пылтыгъэ, композитор цІэрыІоу Тхъабысым Умарэ бэрэ ІукІэщтыгъ. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо орэдыІо-къэшъокІо ансамблэу «Ислъамыер» пчыхъзэхыхъэм зэрэхэлэжыагъэм кыхэтхырэр композиторэу Нэхэе Аслъан Т. КІэрэщэм ригъэжыгъэгъэ Іо-фыгъохэр зэрэлгыгъэкІуатэхэрэр ары. Адыгэмэ ятарихъ яорэдхэмкІэ квалотэн алъэкІы.

«Ислъамыем» иорэды-Іохэу Шъэо Риммэ, ХъокІо Сусанэ, Агъырджэ-нэкъо Саньет, МэщбэшІэ Саидэ, Къумыкыу Щамсудин, Шымырзэ Казбек, пщынаоу Лъэцэр Светлана, къэшъуакІохэм, ансамблэм инэмыкІ артистхэм пчыхъзэхыхъэр къагъэ-баигъ. Ижыгъэр орэдхэр кызыралауагъэхэм, лъэпкъ къашъохэр кызырэ-шІыгъэхэм КІэрэщэ Тембот ытхыгъэхэм нахъ куоу тафашагъ.

Лъэпкъ шъуашэр

Адыгэ шъуашэм идэхагъэрэ ар зэрэзепхъаштымрэ Т. КІэрэщэр гукІэ афэусагъ. АфэшІэгъо Фаинэ пчыхъзэхыхъэм кызырэ-щыІуагъэу, КІэрэщэ Тембот ытхыгъэхэр щыІэныгъэм игъунджэхэм афэдэх. Романэу «Кукум» кыыхэхыгъэу Кушъэкъо Симэ кызыджагъэр нысэр кызырэ-рэм, нахыжыгъэхэм зэрахашэрэм, пшъашъгъэм ищыІэныгъэ зэхокІы-ныгъэхэр зэрэфэхъухэрэм афэгъ-хыгъ. ТхыпхъэхэмкІэ иджанэ гъэкІэрэклагъэу Кушъэкъо Симэ орэдэу «Адыгэ нысэр» кыІуагъ.

КІэрэщэ Тембот фэгъэхыгъэ шІэжэ зэхыхъэм хэлэжыагъэхэу Шык Николай, Цуекъо Алей, ЛэупэкІэ Нурбий, Хъодэ Хъазрэт, студентхэм, нэмыкІхэу тызыІу-клагъэм Сирием кыкІыжыгъэу, «Ислъамыем» иорэдыІоу Дер Абир агу кыгушыІыкІыгъэу тэлъытэ. Дунаим тет адыгэмэ, тимылъэпкъэгъу нэбгырэ мин пчъагъэмэ КІэрэщэ Тембот итхыгъэхэмкІэ ашІэ, игупшысэхэмкІэ ар егъашІи тигъусэщт.

Сурэтхэр зэхыхъэм кыыцы-тырахыгъэх.

АфэшІэгъо Фаинэрэ Кушъэкъо Симэрэ.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ
Республикэм лъэпкъ
ІофхэмкІэ, ІэкІыб
къэралхэм
ащыпсэурэ
тильэпкъэгъухэм
адырІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар
жъугъэм
иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шхъаІэр
ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шхъаІэм
иапэрэ гуадзэр
МЭШІЛЭКЪО
Саид**

**ПшъэдэкІыжъ
зыхьырэ
секретары**

**НЭПШІЭКЪУЙ
Заур**

**Редакциер
зылэшІыр:**
385000,
к. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъаІэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыцаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиоукъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чІыпІэ гъэлары-
шІапІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
к. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4036
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3565**

Хэутыным
узщыкІэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЭУ «Б»-р

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Эльбрус» Щэрджэскъал — 82:71 (25:23, 18:12, 25:21, 14:15).

Тыгъэгъазэм и 4-м Мыекъуапэ щызэдешлагъэх.

Зезыщагъэхэр: А. Гончаров — Белгород, А. Стрельчен-ко — Ростов-на-Дону, Д. Медведилов — Воронеж.

«Динамо-МГТУ»-м щешлагъэхэмрэ очко пчъагъэу къа-хыгъэмрэ: Тусиков — 2, Гапошин — 16, Степанов — 6, Хъакъун — 21, Воротников — 15, Чураев — 2, Зе-ленский — 2, Лундако — 0, Хмара — 13, Севостьянов — 5, Лавриненко — 0.

ГумэкІ яІагъэп

ГумэкІыгъо бысымхэм ямыІэу ешІэгъум текІоныгъэр кыщы-дахыгъ. Хъакъунэ Руслъан очкоуищ дзыгъохэр дэгъоу ыгъэцэкІагъэх, 8-м щыщэу 5-р хъагъэм ридзагъ. Сергей Воротниковми очкоуищ дзыгъохэр ущытхунэу ыгъэцэкІагъэх, гъогогъуищэ хъурджанэм Іэгуаор ридзагъ.

Мыекъуапэрэ Щэрджэскъалэрэ якомандэхэр тыгъуасэ ятІонэрэу тикъалэ щызэдешлагъэх.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЛЪ Нурбий.